

BE2200031 - Valleien van de Laambeek, Zonderikbeek, Slangebeek en Roosterbeek met vijvergebieden en heiden

BE2200525 - Bokrijk en omgeving

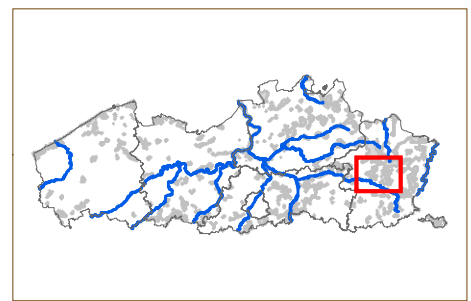
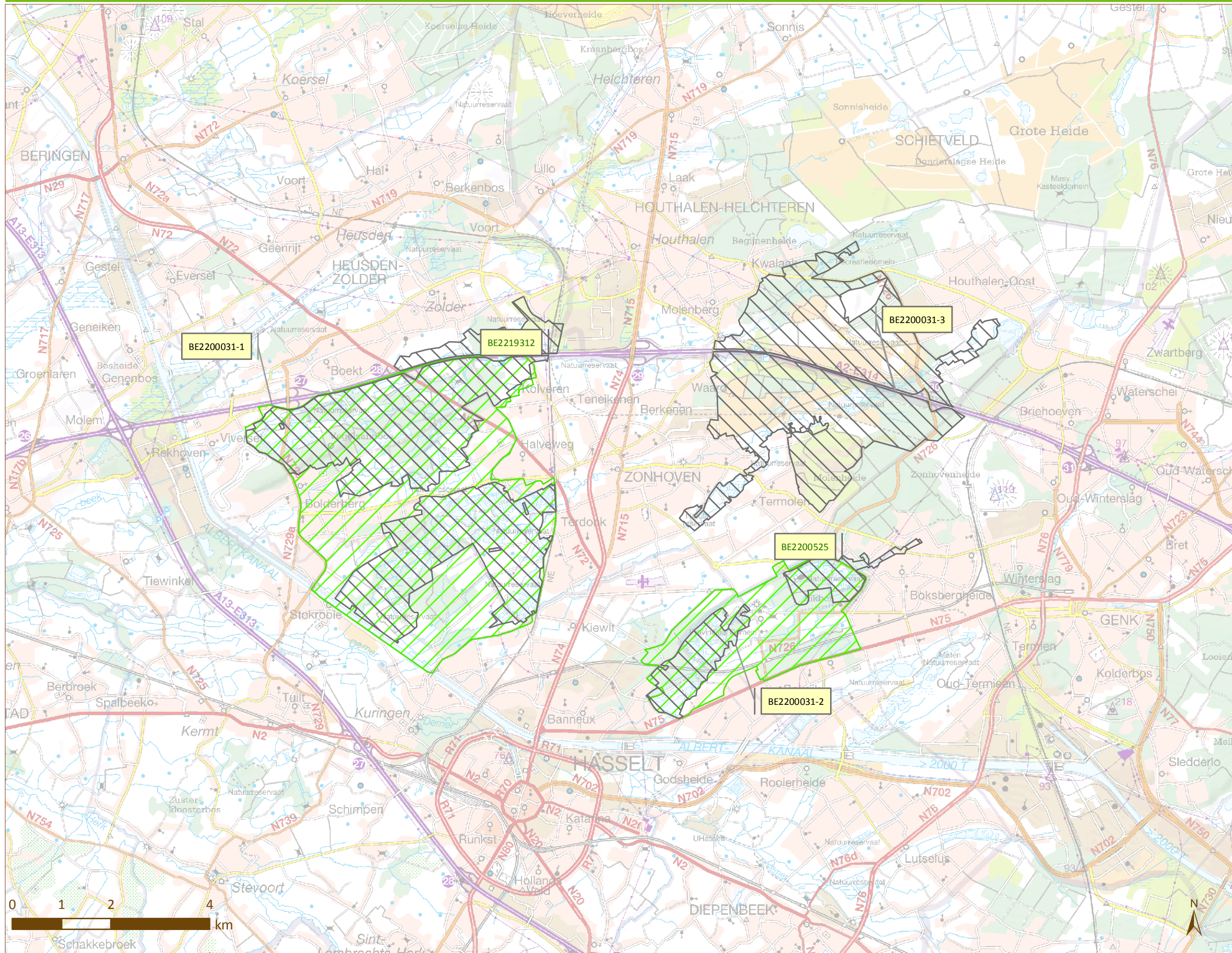
BE2219312 - Het Vijvercomplex van Midden Limburg

Managementplan Natura 2000 1.0

Statuut document:	Informatief document
Auteur:	Agentschap voor Natuur en Bos
Datum:	19/12/2014
Documentnummer:	Natura2000_0000326

**AGENTSCHAP
NATUUR & BOS**

Legende

- SBZ-H
- SBZ-V

Situering van de deelgebieden
van de Habitatrictlijn

Vlaanderen
is natuur

Inhoudstafel

1. Inleiding

2. Taakstelling

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

3 Openstaande taakstelling

3.1 Habitats

3.2 Soorten

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

4.1 Inspanningsmatrix

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

6 Richtkaart

6.1 Situering actuele habitats

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

6.7 Zoekzones

6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

1. Inleiding

Algemeen kader

Om de soortenrijkdom van planten en dieren en hun leefgebieden in de toekomst de noodzakelijke kansen te geven, is op grond van Europese richtlijnen, de Vogel- en Habitatrichtlijn, een samenhangend Europees netwerk van beschermde gebieden aangeduid: het Natura 2000-netwerk. In Vlaanderen zijn 62 Natura 2000-gebieden aangeduid, ook **speciale beschermingszones (hierna: SBZ)** genoemd. Deze gebieden zijn belangrijk om kansen te geven aan soorten en habitattypes van Europees belang. Voor Vlaanderen handelt het om 46 habitattypes, 49 dier- en plantensoorten en 55 vogelsoorten.

Op de lidstaten van de Europese Unie rust de verplichting om de nodige maatregelen te nemen om een 'gunstige staat van instandhouding' te realiseren voor bijlagesoorten en habitattypes van Europees belang. Om richting te geven aan deze maatregelen zijn door de Vlaamse regering doelen op Vlaams niveau (de zogenaamde **G-IHD**) en per speciale beschermingszone (de zogenaamde **S-IHD**) bepaald. Deze S-IHD zijn, na een intensief overlegproces tussen 2010 en 2013, vastgelegd in aanwijzingsbesluiten die door de Vlaamse regering definitief werden goedgekeurd op 23/04/2014.

De realisatie wordt gefaseerd en programmatorisch aangepakt. De realisatie van de instandhoudingsdoelen is complex: niet alle kennis is al aanwezig, verschillende belangen en personen zijn betrokken, de middelen en tijd zijn beperkt. Daarnaast is het belangrijk voor alle betrokken partijen om voortgang te maken. Omdat Vlaanderen zesjaarlijks aan Europa moet rapporteren over de voortgang, is geopteerd voor fases/cycli van zes jaar. Per cyclus wordt een **Vlaams Natura 2000 programma** opgemaakt met de Vlaamse taakstelling voor de komende periode. Inspanningen die binnen de programmacyclus moeten worden gerealiseerd zijn bindend. Het programma omschrijft ook welke engagementen sectororganisaties of overheidsinstanties opnemen en welke budgettaire consequenties hier aan verbonden zijn. Op het niveau van de speciale beschermingszones wordt de realisatie van de taakstelling opgevolgd en gestuurd via een **Managementplan Natura 2000**.

Focus Vlaams Natura 2000 programma 2014–2020

Voor de eerste programmaperiode 2014-2020 vertrekt het Natura 2000-programma van de Europese Biodiversiteitsstrategie, van Vlaanderen in Actie (ViA) en van het Pact 2020. De realisatie van die taakstelling betekent concreet dat in 2020, aan het eind van de eerste programmaperiode, 16 van de 46 beschermde habitattypes in een gunstige staat van instandhouding moeten verkeren of verbetering vertonen ten opzichte van 2007. Voor de habitattypes die niet behoren tot de 16 habitattypes 2020 worden in 2020 tussendoelen gesteld rekening houdend met de doelafstand tot 2050. Deze tussendoelen omvatten naast stand still ook de opdracht om in totaal 70% van de oppervlakte onder correct beheer te brengen. Ook voor soorten worden tussendoelen bepaald om de doelstellingen in 2050 te realiseren. Er worden geen specifieke 'soorten 2020' bepaald aangezien de op Europese schaal betere situatie van soorten. Bovendien wordt verwacht dat soorten ook zullen profiteren van de inspanningen voor de habitats.

Doelstelling en inhoud managementplan

De realisatie van de instandhoudingsdoelen gebeurt door maatregelen op het terrein door verschillende mensen en organisaties. De concrete ruimtelijke ligging, de planning van en afspraken over deze maatregelen zijn/worden opgenomen in plannen of projecten. Het managementplan geeft per SBZ een overzicht van de uitgevoerde, geplande en/of noodzakelijke plannen of projecten van de verschillende organisaties en mensen (= informatief). Op basis van de inschatting van de stand van zaken met betrekking tot de realisatie van de verschillende doelen en de taakstelling opgenomen in het Natura 2000 programma 2014-2020, geeft het bovendien ook aan voor welke terreinacties er nog afspraken moeten worden gemaakt en met welke prioriteit (= richtinggevend).

Om de vooruitgang en de realisatie van de doelen, indien nodig, te kunnen afdwingen is het managementplan het kader voor de afweging van projecten en plannen en voor het opleggen van bepaalde maatregelen. Het managementplan wordt opgemaakt en beheerd door het Agentschap voor Natuur en Bos (hierna: het ANB) in overleg met het overlegplatform dat door het ANB voor elke speciale beschermingszone of –zones wordt georganiseerd. De goedkeuring van het managementplan gebeurt door de Vlaamse regering na formeel advies van de Gewestelijke Overleginstantie.

Gezien de technische en maatschappelijke complexiteit van de opdracht tot het realiseren van de taakstellingen; is vastgelegd dat per planperiode verschillende fasen kunnen worden onderscheiden. De startversie (managementplan 1.0) beschrijft de taakstelling voor deze planperiode voor de speciale beschermingszone. Bij de start/het einde van elke fase wordt een geactualiseerde en aangevulde versie van het managementplan vastgesteld. Voor het afronden van elke fase wordt een generieke timing op Vlaams niveau opgelegd voor alle SBZ:

- MP 1.0 met een beschrijving van de taakstelling voor deze planperiode in elke SBZ (2014).
- MP 1.1 met een beschrijving van de stand van zaken, geplande acties en gekende (prioritaire) acties (2015).
- MP 1.2 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties en uitgewerkte prioritaire acties (2017).
- MP 1.3 met een beschrijving van de actuele stand van zaken, bijkomende geplande acties, een stand van zaken van de prioritaire acties met, indien nodig, een beschrijving van de verplichtende maatregelen (2017).

Inhoud managementplan

De inhoud van het managementplan is wettelijk vastgelegd in artikel 6 van het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014. De inhoudstafel van voorliggend document volgt de daarin voorgeschreven samenstelling.

Statuut van voorliggend Managementplan 1.0

Dit managementplan 1.0 is gebaseerd op het Besluit van de Vlaamse Regering tot aanwijzing met toepassing van de Habitatrichtlijn van de speciale beschermingszone 'BE2200031 Valleien van de Laambeek, Zonderikbeek, Slangebeek en Roosterbeek met vijvergebieden en heiden' en tot definitieve vaststelling voor die zone en voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszones 'BE2219312 Het Vijvercomplex van Midden-Limburg' en 'BE 2200525 Bokrijk en omgeving' van de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten van 23/04/2014 (hierna: het S-IHD-besluit).

Dit managementplan 1.0 werd niet formeel vastgelegd en is een informatief document. Overeenkomstig de afspraak op de vergadering van de Vlaamse Overleggroep (dit is de voorloper van de Gewestelijke Overleginstantie) van 09/07/14 is het te beschouwen als een basis- of startversie van de managementplannen met indicatieve opgave van de taakstelling per SBZ en per deelgebied. Nog niet alle elementen van een managementplan, zoals beschreven in het Instandhoudingsbesluit van 20 juni 2014, zijn ingevuld. Bij elk hoofdstuk is aangegeven of, dan wel in welke mate, dit ingevuld werd in deze planversie.

---

2. Taakstelling

Het gebiedsgericht kader voor de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen is door de Vlaamse regering vastgesteld op 23/04/2014 . Per SBZ zijn de specifieke doelstellingen en de prioritaire inspanningen vastgelegd.

In paragraaf 2.1 worden de vastgelegde doelstellingen weergegeven. Per landschapstype zijn het doel en de bijbehorende habitats en soorten opgenomen. Per soort en habitat zijn ook het gebiedsgericht kwantiteitsdoel (populaties of oppervlakten) en kwaliteitsdoel beschreven.

In paragraaf 2.2 zijn de inspanningen die noodzakelijk zijn voor het bereiken van de verschillende doelstellingen opgenomen.

De laatste paragraaf (2.3) bevat de lijst van gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering die naar boven zijn gekomen tijdens het overleg over de doelstellingen.

2.1 Doelstellingen voor de speciale beschermingszone

Legende	
Symbol	Omschrijving
+	Het doel is een stijging van oppervlakte of populatiegrootte of een verbetering van de kwaliteit
=	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit
=/+	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale uitbreidingsmogelijkheid
=(-)	Het minimale doel is het behoud van de oppervlakte of populatiegrootte of het behoud van de kwaliteit met lokale inkrimingsmogelijkheid

In onderstaande tabel met de instandhoudingsdoelstellingen voor het gebied worden doelstellingen voor enerzijds het gedeelte dat habitatrictlijngebied is en anderzijds het gedeelte dat 'zuiver vogelrichtlijngebied' (lees enkel vogelrichtlijngebied maar geen habitatrictlijngebied) is, niet onderscheiden, maar geïntegreerd. Aan de drie criteria die tegelijk vervuld dienen te zijn om deze doelen voor beide ruimtelijk afgebakende gebieden van elkaar te onderscheiden, werd immers niet voldaan. De drie criteria zijn:

- het zuiver vogelrichtlijngebied handelt over een relevante oppervlakte;
- het betreft in dit gebied relevante doelstellingen en;
- de doelstellingen die in het gedeelte dat zuiver vogelrichtlijngebied is, gerealiseerd dienen te worden, zijn (reeds in dit stadium) bekend.

Landschap: Boslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Het boslandschap is belangrijk voor volgende Europese soorten en habitattypes

- Vogels als middelste bonte specht, wespandief en zwarte specht
- Vleermuizen als laatvlieger, watervleermuis, franjestaart, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis
- boshabitats 9120, 9190, 91E0.

De bossen, zeker de natte bossen, hebben ook een waarde voor de aan het vijver- en moeraslandschap gebonden soorten zoals boomkikker en heikikker (winter- en/of landhabitat). De nadruk voor de droge bossen ligt op omvorming van naaldbossen naar habitatwaardig bos. Bij de broekbossen is een kwaliteitsverbetering door herstel van de natuurlijke hydrologie en abiotiek de voornaamste doelstelling. Met het oog op de realisatie van de hoger genoemde doelen van het heidelandschap en het vijver- en moeraslandschap is het soms nodig om kleine bossen om te zetten in open ecotopen en habitats.

Habitats - Boslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Habitat		Oppervlakte-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
9120_9190 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met Ilex en soms ook Taxus in de ondergroei (Quercion robori-petraeae of Ilici-Fagenion) en Oude zuurminnende eikenbossen met Quercus robur op zandvlakten	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 165 ha Toename met 114 ha waarvan een richtwaarde van 17 ha effectieve uitbreiding. Einddoel: 279ha. Preferentieel vergroten bestaande habitatvlekken tot minimum structuurareaal en waar mogelijk verbinden van habitatkernen.	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • > 10 % dood hout en behoud staand dood hout voor domeinbossen en > 4 % voor de overige bossen • max 10 % invasieve exoten.
91E0 - Alluviale bossen met Alnion glutinosa en Fraxinus excelsior (Alno-Padion, Alnion incanae, Salicion albae)	Doel	=	+
	Omschrijving	Globaal behoud actuele oppervlakte (176 ha) in beide deelgebieden en toename met een richtwaarde van 2ha effectieve uitbreiding.	Voor de te behouden elzenbroekbossen wordt een gevarieerde bosstructuur tot doel gesteld met veel dood hout en sleutelsoorten van het mesotrofe subtype in de ondergroei. Doelstelling is daarom ook een natuurlijke hydrologie en water van een voor dit habitat gepaste kwaliteit.

Soorten - Boslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Soort		Populatie-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Laatvlieger	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van de soorten op de actuele locaties	De kwaliteit van het zomer- als het jachtgebied zal toenemen door doelstellingen die hoger geformuleerd werden voor het boslandschap en het vijver- en moeraslandschap.
Wespandief	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud populatiegrootte	Behoud en kwalitatieve verbetering van bestaande leefgebieden waaronder droge bossen en extensief beheerde graslanden.
Zwarte specht	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud populatiegrootte	Toepassen van de CDB voor gemeentebossen en privé-bossen gelegen in het VEN zal inspelen op de tot doel gestelde kwaliteitsdoelstellingen.

Landschap: Bossen en beekvalleien van de Teut-Tenhaagdoornheide

De bossen en beekvalleien zijn belangrijk voor volgende Europese soorten en habitattypes:

- Vissen als de beekprik
- Vleermuizen als laatvlieger, watervleermuis, franjestaart, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis
- boshabitats 9120, 9190, 91E0
- graslandhabitats 6430 en 6510.

De natte bossen, hebben ook een waarde voor de aan natte heide en vennen gebonden soorten zoals de heikikker (winter- en/of landhabitat). De voedselrijke, zoomvormende ruigten en bloemrijke graslanden fungeren als habitat voor de Spaanse vlag.

De belangrijkste boscomplexen situeren zich in het noorden en het oosten van het gebied. Daarnaast zijn er de beekvalleien die een mozaïeklandschap vormen van broekbossen, ruigten en graslanden.

De nadruk voor de droge bossen ligt op omvorming van naaldbossen naar habitatwaardig bos en de creatie van structuurrijke overgangen naar het heidelandschap. Bij de beekvalleien is een kwaliteitsverbetering door herstel van de natuurlijke hydrologie en abiotiek de voornaamste doelstelling alsook het behoud van een mozaïek van bossen en open ruigten in functie van de vleermuizen en Spaanse vlag. Met het oog op de realisatie van de hoger genoemde doelen van het heidelandschap is het nodig om bossen die centraal in het gebied gelegen zijn om te zetten in open ecotopen en habitats. Tot slot onderstrepen we dat de Laambek zeer belangrijk is voor beekprik (cfr. G-IHD). Dit moet sturend zijn naar de structuur en kwaliteit van deze beek.

Habitats - Bossen en beekvalleien van de Teut-Tenhaagdoornheide

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud actuele oppervlakte van 3 ha.	Graslanden waarin typische en begeleidende soorten een bedekking >70% kennen, zonder invasieve exoten en met slechts plaatselijk verruiging van o.a. grote brandnetel en akkerdistel. Plaatselijk aanwezigheid van braam kan een meerwaarde zijn voor boomkikker.
6510 - Laaggelegen schraal hooiland (<i>Alopecurus pratensis</i> , <i>Sanguisorba officinalis</i>)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 1 ha. Toename met 6 ha Einddoel van 7 ha.	Bloemrijke graslanden waarin typische en begeleidende soorten een bedekking >70% kennen met een goede structuur en slechts plaatselijk een strooisellaag.
9120_9190 - Atlantische zuurminnende beukenbossen met <i>Ilex</i> en soms ook <i>Taxus</i> in de ondergroei (<i>Quercion robori-petraeae</i> of <i>Ilici-Fagenion</i>) en Oude zuurminnende eikenbossen met <i>Quercus robur</i> op zandvlakten	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 58 ha 93ha uitbreiding door omvorming van naaldbout. Preferentieel vergroten bestaande habitatvlekken tot minimum structuurareaal van 50 ha en waar mogelijk verbinden van habitatkernen.	Kwaliteitsvereisten zijn o.m. <ul style="list-style-type: none"> • >10% dood hout en behoud staand dood hout; • max 10% invasieve exoten.
91E0 - Alluviale bossen met <i>Alnion glutinosa</i> en <i>Fraxinus excelsior</i> (<i>Alno-Padion</i> , <i>Alnion incanae</i> , <i>Salicion albae</i>)	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud actuele oppervlakte van 91 ha met een toename door omvorming van 1ha. Einddoel: 92 ha	Een gevarieerde bosstructuur met veel dood hout en sleutelsoorten van het oligo of mesotrofe subtype in de ondergroei. Een natuurlijke hydrologie en water van een voor dit habitat gepaste kwaliteit met een maximale ontwikkeling van het oligotrofe subtype.

Soorten - Bossen en beekvalleien van de Teut-Tenhaagdoornheide

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
<i>Beekprik</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Ontwikkeling populatie die voldoet aan een voldoende staat van instandhouding in de Laambeek (50-200 ind/ha)	Bijkomende kwaliteitseisen ten opzichte van het habitatype 3260 inzake BZV, zuurstofgehalte en temperatuur en afwezigheid migratiekelpunten
<i>Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Laatvlieger</i>	<i>Doel</i>	=	+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud van de soorten op de actuele locaties	De kwaliteit van het zomer- als het jachtgebied zal toenemen door doelstellingen die hoger geformuleerd werden voor de bossen.
<i>Spaanse vlag</i>	<i>Doel</i>	=	+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud van de soort op de actuele locaties	Toename van voldoende grote bloemrijke hooilanden met overgang naar moerasspirearuigten en bossen met mantelzoomvegetaties.

Landschap: Droge tot vochtige graslanden van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Aansluitend op de vijver- en moeraslandschappen van vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk- Het Wik komen actueel nog belangrijke oppervlakten grasland voor (hp*, hpr*, ha, hu, hc) die fungeren als foerageergebied van zeer belangrijke soorten als wespendif, de bruine kiekendief, Spaanse vlag, de vlermuizen. Deze graslanden zijn ook een essentieel onderdeel om duurzame populaties van boomkikker, heikikker, kamsalamander en/of knoflookpad te realiseren.

Omdat deze graslanden naadloos aansluiten aan het vijver- en moeraslandschap, of ze zelfs met mekaar verbinden, dragen ze bij aan de hoge dichtheden van de eraan gebonden soorten. Ook fungeren ze als belangrijke bufferzones waardoor binnen de kernzones een goede kwaliteit van de habitattypes kan behouden blijven of gerealiseerd worden.

Habitats - Droge tot vochtige graslanden van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Habitat		Oppervlaktedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
<i>Kleinschalig graslandencomplex (hp, hpr, ha, hu, hc) deel Bokrijk – Het Wik</i>	<i>Doel</i>	=	+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud en versterking van een kleinschalig graslandencomplex van ca. 100 ha met hooilandjes, kleine houtwallen worden beoogd op de graslanden aansluitend op het vijver- en moeraslandschap. Extensivering zal leiden tot bloemrijkere graslanden met hoger nectaraanbod waardoor de kwaliteit voor hoger vernoemde doelsoorten zal verbeteren.	Behoud en versterking van een kleinschalig graslandencomplex van ca. 100 ha met hooilandjes, kleine houtwallen worden beoogd op de graslanden aansluitend op het vijver- en moeraslandschap. Extensivering zal leiden tot bloemrijkere graslanden met hoger nectaraanbod waardoor de kwaliteit voor doelsoorten (zie inleidende tekst Landschap: Droge tot vochtige graslanden van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik) zal verbeteren.
<i>Kleinschalig graslandencomplex (hp, hpr, ha, hu, hc) deel Vijvergebied Midden-Limburg</i>	<i>Doel</i>	=	+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud en versterking van een kleinschalig graslandencomplex van ca. 60 ha met hooilandjes, kleine houtwallen worden beoogd op de graslanden aansluitend op het vijver- en moeraslandschap ten oosten van het Heidestrand en ten noorden van de Zonderik. Extensivering zal leiden tot bloemrijkere graslanden met hoger nectaraanbod waardoor de kwaliteit voor hoger vernoemde doelsoorten zal verbeteren.	Behoud en versterking van een kleinschalig graslandencomplex van ca. 60 ha met hooilandjes, kleine houtwallen worden beoogd op de graslanden aansluitend op het vijver- en moeraslandschap ten oosten van het Heidestrand en ten noorden van de Zonderik. Extensivering zal leiden tot bloemrijkere graslanden met hoger nectaraanbod waardoor de kwaliteit voor de doelsoorten (zie inleidende tekst Landschap: Droge tot vochtige graslanden van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik) zal verbeteren.

Soorten - Droge tot vochtige graslanden van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Geen Soorten

Landschap: Heidelandschap van de Teut-Tenhaagdoornheide

Deelgebied 3 van het habitatrictlijngebied heeft een oppervlakte van meer dan 1500 ha (zie 8.1). Het bestaat in hoofdzaak uit een groot heidelandschap dat doorsneden wordt door beekvalleien. In het noorden en in het oosten van het gebied bevinden zich grote boscomplexen. Het gebied wordt doormidden gesneden door de E314 die voor tal van organismen een (onoverkomelijke) barrière vormt. De afwisseling tussen een heide- en boslandschap dat doorsneden wordt door beekvalleien zorgt voor een waardevolle afwisseling van droge en natte situaties, open en gesloten habitats in een gradiënt van voedselarme tot meer gebufferde systemen. In de doeltabel maken we voor de duidelijkheid een opdeling tussen het heidelandschap en het boslandschap gezien de verschillende noden en soorten die eraan gebonden zijn.

Het heidelandschap is belangrijk voor een reeks van soorten en habitattypes waaronder:

- amfibieën zoals knoflookpad, heikikker, rugstreeppad en poelkikker;
- Ongewervelden als de gevlekte witsnuitlibel;
- Planten als drijvende waterweegbree
- heidehabitats (2310, 2330, 3110, 3130, 3160, 4010, 4030, 6230, 7140 en 7150).

Het gebied is zeer belangrijk voor natte en droge heide (habitattype 4010 en 4030), heischraal grasland (habitattype 6230) en overgangs- en trilveen (habitattype 7140) en is zelfs essentieel voor de mineraalarme oligotrofe wateren en oligo tot mesotrofe wateren (3110 en 3130). Het spreekt voor zich dat het realiseren van een goede kwaliteit en duurzame oppervlaktes voor de habitats en de eraan gebonden habitattypische soorten zeer belangrijke doelstellingen zullen zijn.

Daarbij wordt onderstreept dat het gebied essentieel is voor de knoflookpad en drijvende waterweegbree (cfr. G-IHD).

Het belangrijkste werkpunt is de kwaliteit, van de meeste heide- en ven habitats die actueel niet voldoet, verbeteren. In nagenoeg alle vennen komen geen (of nauwelijks) typische plantensoorten voor en is er een abundante aanwezigheid van invasieve, uitheemse vissoorten. Grote delen natte en venige heide zijn vergrast met pijpenstrootje, verbost en hebben in deze stukken slechts een beperkt aantal sleutelsoorten. In de droge sfeer zijn landduinvegetaties en open stuivend zand vaak geëvolueerd naar een meer monotone droge heide of verdrongen door het grijs kronkelsteeltje. Een belangrijke taak ligt in het opnieuw vergroten van deze landduinvegetaties en van het heischraal grasland dat door het wegvallen van gepast beheer actueel slechts marginaal in het gebied voorkomt. Tot slot moeten de actueel gescheiden leefgebieden opnieuw met mekaar verbonden moeten worden door ontsnipperingsmaatregelen.

Essentieel is het realiseren van een open heidegebied dat niet onderbroken wordt door naaldhout. Actueel komen grote blokken naaldhoutbestanden voor, te midden van de heide, vaak gelegen op de infiltratiegebieden van de natte types. Deze dragen bij tot een beperkte dynamiek door het breken van de wind, een verhoogde verdamping van neerslagwater (verdroging) en een verzuring van de bodem en de aanwezige vennen. Bovendien zijn dit net de plekken met een goede potentie voor het realiseren van psammofiele heide, landduinvegetaties en droge heide wat de heidekernen verder versterkt. Door het dempen van ontwateringsgrachten kan de verzuring en verdroging verder worden aangepakt. Verder zullen door het realiseren van ecologische verbindingen tussen de grotere heideterreinen de populaties van habitattypische soorten versterkt worden.

Voor de knoflookpad zijn maatregelen op maat van de soort noodzakelijk om het uitsterven te voorkomen en de soort duurzaam in stand te houden.

Tot slot vallen ook de graszaadwinningen op in het landschap. Deze zullen door een verschravingsbeheer evolueren tot bloemrijke situaties waardoor ze, met een bijkomende aandacht voor omgewoelde bodems, een uniek habitat vormen voor knoflookpad, rugstreeppad en habitattypische soorten.

Habitats - Heidelandschap van de Teut-Tenhaagdoornheide

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
2310_2330 - Psammofiele heide met Calluna- en Genistasoorten en Open grasland met Corynephorus- en Agrostissoorten op landduinen	Doel	+	+
	Omschrijving	Doel voor complex van beide habitats: Actueel 45 ha. Toename met 22 ha (waarvan minimum 14 ha door omvorming). Einddoel van 67 ha	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • een goede structuurvariatie van de habitats met zoveel mogelijk open (stuivend) zand en behoud van de buntgrasvegetatie, mostapijtjes en korstmosvegetaties afgewisseld met een gevarieerde ouderdom van struikheide in psammofiele heide • zo beperkt mogelijke boomopslag (maximum 20%) in de habitat • voorzien van recreatieluwe zones tijdens het broedseizoen voor nachtzwaluw en boomleeuwrik.
3110 - Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (<i>Littorelletalia uniflora</i>)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 0.2 ha Behoud actuele oppervlakte met een toename van 6 ha op 3 vennen waar het habitat in het, recente, verleden nog tot uiting kwam.	Bodem van de vijvers is zandig en grotendeels vrij van slib en organisch sediment. Het water is helder en bevat een totaal fosfor < 40 g/L, een totaal aan stikstof < 0,8 mg/L en een pH tussen 5 en 7,5. De natuurlijke hydrologie met aanvoer van lokaal grondwater dient hersteld te worden en waterlobelia (of kleine biesvaren) is frequent aanwezig. Om windwerking toe te laten is het open houden van de dijken van belang.

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteit doelstelling
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de <i>Littorelletalia uniflora</i> en/of de <i>Isoetes-Nanojuncea</i>	Doel	+	+
	Omschrijving	Toename van 1 ha bovenop de actuele oppervlakte van 6 ha tot einddoel van 7 ha.	De vijvers zijn grotendeels vrij van slib en organisch sediment. Helder, zeer zwak tot matig gebufferd en min of meer nutriëntenarm water met een lage stikstof- en fosforconcentratie en een matig zure tot circumneutrale pH. De natuurlijke hydrologie met aanvoer van lokaal grondwater dient hersteld te worden en goed ontwikkelde vegetaties van het subtype littorellionvegetaties en subtype éénjarig dwergbiezenverbond dienen te ontwikkelen. Tevens wordt de kwaliteitsvereiste van een voldoende open ligging in het landschap – waar windwerking mogelijk is - beklemtoond. Bijkomende kwaliteitsvereiste is het niet, of in lage densiteiten voorkomen van bodemwoelende vissoorten die het water vertroebelen en watervegetaties begrazen.
3160 - Dystrofe natuurlijke poelen en meren	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 1 ha. Toename van 3 ha tot doeloppervlakte van 4 ha (herstel abiotiek vijvers).	Plassen met hoofdzakelijk een venige of venig zandige bodem en een variabel slib en organisch sedimentgehalte. De vennen zijn permanent waterhoudend. Zuur tot zeer zwak gebufferd, oligotroof water met beperkingen qua totaalfosfor, conductiviteit en totaal stikstof. Minstens één sleutelsoort dient abundant aanwezig te zijn. Bijkomende voorwaarde is de afwezigheid van hondsvij in functie van heikikker en andere habitattypische soorten.
4010 - Noord-Atlantische vochtige heide met <i>Erica tetralix</i>	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 35 ha Behoud actuele oppervlakte met toename van 14 ha, (waarvan 2.5 ha omvorming) op plaatsen met goede potentie die actueel verbost/bebost of verdroogd zijn. Einddoel: 49 ha. Dit is onder meer het geval ter hoogte van de Laambeek- en Roosterbeekvallei aansluitend op Tenhaagdoornheide, op het plateau ter hoogte van Tenhaagdoornheide, in het Hengelsbroek en op Klein Hengel.	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • beperkte aanwezigheid van pijpenstrootje • beperkte aanwezigheid boomopslag in de habitat. (wilg of berk) • een natuurlijke hydrologie.
4030 - Droge Europese heide	Doel	+	+
	Omschrijving	Toename met 118 ha van de actuele oppervlakte van 506 ha tot een totaaldoel van 624 ha. Richtwaarde voor uitbreiding is 29 ha.	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • een goede structuurvariatie van de habitat • zo beperkt mogelijke boomopslag (maximum 20%) in de habitat. Het terugdringen van boomopslag is een belangrijke kwaliteitsopgave op alle "heide"locaties in het vijvergebied • min 10% naakte, omgewoelde, bodem om mineraalrijkere situaties te bekomen en min 20% bloemrijke situaties op de droge heide die ontwikkeld vanuit de graszaadwinningen • aandacht voor de bosbesrijke heide en de heide op diestiaanheuveld op plekken waar deze subtypes aanwezig zijn of tot ontwikkeling komen.
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 1 ha. Toename met 15 ha, door omvorming. Einddoel: 16ha.	Kwaliteitsvereiste is een extensief gebruik van deze graslanden door een aangepast maaibeheer en eventueel een extensieve- of nabegrazing.

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
7140 - Overgangs- en trilveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 9 ha Behoud actuele oppervlakte met toename van 21 ha. Einddoel: 30 ha. Richtwaarde voor uitbreiding is 11 ha. Uitbreidingen situeren zich voornamelijk in de vallei van de Roosterbeek (op Klein Hengel, het Hengelsbroek en aan het groot ven) en in het Slangenbeekbrongebied)	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • beperkte aanwezigheid boomopslag in de habitat • een natuurlijke hydrologie en abiotiek • voldoende voedselarme waterlichamen.
7150 - Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	Doel	+	+
	Omschrijving	Er wordt geen kwantitatieve doelstelling voorzien voor dit habitat aangezien het plaatselijk tot ontwikkeling zal komen in de habitattypes 4010 en 7140 en het, gezien zijn specifieke standplaatsvereisten, moeilijk te voorspellen en kwantificeren is waar het habitat bijkomend zal ontwikkelen.	Kwaliteitsvereisten zijn de ontwikkeling van een natuurlijke hydrologie en abiotiek. Belangrijk is dat dit habitat zich, na uitbreiding van het habitat 4010 en 7140, spontaan ontwikkelt in slenken of laagten waar door het herstel van de hydrologie hoge winterstanden aanwezig zijn.

Soorten - Heidelandschap van de Teut-Tenhaagdoornheide

Soort		Populatie doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Boomkikker	Doel	+	+
	Omschrijving	2 populaties boomkikker van telkens minimaal 200 roepende mannetjes en 5 voortplantingswateren per lokatie, gelegen in het Welleke en de vallei van de Laambeek. De realisatie van deze leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat reeds nodig is om andere doelen (i.h.b. het habitatype 3130 en knoflookpad) te bereiken.	Kwaliteitsdoelen deels gedekt middels eerder gestelde doelen voor andere habitats en soorten. Specifieke, additionele kwaliteitsvereisten hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> • qua waterbiotoop: het creëren van visvrije waterpartijen. Minimum 5 kleine (< 100 m²) of 2 grote plassen (> 100 m²) per populatie; • qua landbiotoop: Behoud en versterken van kleinschalig landschap met ruigtevegetaties (rbbhf, rbbmc), bloemrijke graslanden (rbbhc), houtwallen, bosranden en braamstruwelen met een oppervlakte van meer dan 20 ha. Dit landbiotoop moet zo goed mogelijk aansluiten bij de voortplantingsbiotopen.
Drijvende waterweegbree	Doel	+	+
	Omschrijving	Groeiplaatsen samen >50m ² Een goede staat van instandhouding wordt tot doel gesteld door het uitbreiden van vegetatievlekken op meerdere potentiële vijvers.	Kwaliteitsvereisten: zie kwaliteitsdoelen voor habitat 3130 (begeleidend doel, Habitats - Heidelandschap van de Teut-Tenhaagdoornheide).
Gevlekte witsnuitlibel	Doel	+	+
	Omschrijving	>10 adulte ex per jaar en voortplantingsbewijs, en dit op 2 lokaties, ter hoogte van de vijvers van de Laambeek- en de Roosterbeekvallei.	Kwaliteitsdoelen nagenoeg volledig gedekt middels doelen voor habitat 3110, 3130, 7140 en de heikikker. Nadruk op overgangen tussen verlandingsveen en waterhabitats en dekking met drijvende en ondergedoken waterplanten van 10-70%.
Gladde slang	Doel	+	+
	Omschrijving	Bronpopulatie van minimum 400 adulte dieren die zich uitstrekt over het volledige heidelandschap.	Kwaliteitsverbetering in hoofdzaak door creëren van ijle loofbossen en structuurrijke overgangen naar open landschap. In droge heide (4030) voldoende oppervlakte oude structuurrijke heide met vrij losse ondergrond en strooisellaag behouden. Functioneel verbinden van het volledige heidelandschap in dit gebied.

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Heikikker	Doel	+	+
	Omschrijving	Versterking 2 actuele populaties ter hoogte van Teut (Steinven en oud lobeliaven) en Tenhaagdoornheide, tot telkens minimaal 200 roepende mannetjes of eiklommen, die zich op beide lokaties, kunnen voortplanten op >10 permanente vennen. De realisatie van deze leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat reeds nodig is om andere doelen te bereiken.	Kwaliteitseisen worden gedekt door deze van de habitats 3110, 3130, 3160,4010 en 7140. Een bijkomende kwaliteitsvereiste is dat de vijvers visvrij moeten zijn en dat het leefgebied en de populaties functioneel met mekaar verbonden zijn.
Knoflookpad	Doel	+	+
	Omschrijving	2 bronpopulaties van minimaal 100 roepende mannetjes, op het Welleke/Balewijers en op de Teut (Holsteen), op telkens minimaal 5 voortplantingsplaatsen. Ontwikkelen van leefgebied voor een duurzame populatie in de vallei van de Huttebeek.	Specifieke kwaliteitsvereisten hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> • Qua landbiotoop: de kwaliteit van de habitattypes 2310, 2330, 4030, 6230 en 6510 verbeteren.(zie onder deze habitats) met nadruk op het creëren van stuivende, open zandige plekken(of mul zand) en bloemrijke situaties; Akkerbouw (bij voorkeur aardappel of graanteelt) blijft mogelijk met als randvoorwaarde een perceelrandenbeheer (trioranden met jaarlijks omgewerkte zandige grond die niet bemest wordt. • Qua voortplantingsbiotoop: waterkwaliteit is belangrijk voor deze soort. Dit wordt reeds gedekt middels de kwaliteitsvereisten voor oligo- tot mesotrofe wateren(habitattype 3130). Bijkomende eis is dat de plassen visvrij moeten zijn om predatie te voorkomen. Het functioneel verbinden van de leefgebieden door corridors van landbiotoop (zie hierboven) of andere types van bloemrijke graslanden (soortenarme glanshavergraslanden).
Poelkikker	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van de soort op de actuele locaties	Kwaliteitsverbetering wordt gedekt door deze van de overige beschouwde soorten en habitats in het Landschap 'Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik'.
Rugstreepad	Doel	+	+
	Omschrijving	2 populaties van minimaal 200 roepende mannetjes op telkens minimaal 5 geschikte voortplantingswateren, gesitueerd op Teut/Molenheide en Tenhaagdoornheide.	Kwaliteitsverbetering wordt gedekt door deze van de overige beschouwde soorten en habitats in het Landschap 'Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik'.

Landschap: Heidelandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Het heidelandschap is belangrijk voor een reeks van soorten en habitattypes waaronder

- amfibieën zoals knoflookpad, rugstreeppad en heikikker
- Ongewervelden als de gevlekte witsnuitlibel
- de broedvogels bruine kiekendief, boomleeuwerik, nachtzwaluw en blauwborst
- heidehabitats (2310, 2330, 4010, 4030, 6230, 7140 en 7150).

Determinerend voor de oppervlakte en kwaliteitsdoelstellingen zijn in de eerste plaats de noodzaak aan voldoende leefgebied (foerageergebied, landhabitat) voor de soorten knoflookpad, heikikker, rugstreeppad, blauwborst, boomleeuwerik en bruine kiekendief. Om voldoende leefgebied voor de habitattypische soorten te bekomen is het aaneensluiten en versterken van de bestaande leefgebieden noodzakelijk. Dit aangezien het heidelandschap versnipperd voorkomt over heel het gebied, ingebed in het vijver- en boslandschap. Daarbij wordt onderstreept dat het gebied voor de knoflookpad essentieel is in Vlaanderen (cfr. G-IHD).

De oppervlaktevereiste voor Bruine kiekendief (>500 ha leefgebied), boomleeuwerik en heikikker werkt mee sturend om de vereiste oppervlakte aan heidehabitats te bekomen.

Naast versterking (vergroting) is ook kwaliteitsverbetering aan de orde. Deze heeft o.m. betrekking op het voorkomen van spontane verbossing van heidehabitats en plaatselijk het herstel van de natuurlijke, hydrologische situatie.

Habitats - Heidelandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Habitat		Oppervlakte doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
2310 - Psammofiele heide met Calluna- en Genista-soorten en 4030 - Droge Europese heide	Doel	+	+
	Omschrijving	Doel voor complex van beide habitats: Actueel 51 ha. Toename met 82ha Einddoel van 133 ha	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • een goede structuurvariatie van de habitats met zoveel mogelijk open (stuivend) zand en behoud van de buntgrasvegetatie, mostapijtjes en korstmosvegetaties afgewisseld met een gevarieerde ouderdom van struikheide in psammofiele heide • zo beperkt mogelijke boomopslag (maximum 20%) in de habitat. Het terugdringen van boomopslag is een belangrijke kwaliteitsopgave op alle "heide"locaties in het vijvergebied • voorzien van recreatieluwe zones tijdens het broedseizoen voor nachtzwaluw en boomleeuwerik • aandacht voor de bosbesrijke heide en de heide op diestiaanheuvelds op plekken waar deze subtypes aanwezig zijn of tot ontwikkeling komen.
4010_7150 - Noord-Atlantische vochtige heide met Erica tetralix en Slenken in veengronden met vegetatie behorend tot het Rhynchosporion	Doel	+	+
	Omschrijving	Toename van 11 ha bovenop de actuele oppervlakte van 13ha tot een einddoel van 24 ha.	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • beperkte aanwezigheid van pijpenstrootje • beperkte aanwezigheid boomopslag in de habitat.(wilg of berk) • een natuurlijke hydrologie.
6230 - Soortenrijke heischrale graslanden op arme bodems van berggebieden (en van submontane gebieden in het binnenland van Europa)	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 0.3 ha Behoud actuele oppervlakte en toename van 13 ha.	Kwaliteitsvereiste is een extensief gebruik van deze graslanden.

Soorten - Heidelandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Geen Soorten

Het vijver- en moeraslandschap is belangrijk voor een lange reeks van soorten en habitattypes waaronder:

- de broedvogels roerdomp, woudaap, bruine kiekendief en blauwborst;
- andere vogelsoorten zoals grote zilverreiger, kraakeend en slobbeend;
- amfibieën waaronder boomkikker, knoflookpad, heikikker, poelkikker en kamsalamander;
- ongewervelden zoals de gevlekte witsnuitlibel;
- vissen waaronder grote modderkruiper en bittervoorn;
- planten als de drijvende waterweegbree;
- vleermuizen waaronder rosse vleermuis, watervleermuis, ruige dwergvleermuis
- waterhabitats in de voedselarme tot meer voedselrijke sfeer (rangschikking van voedselarm naar voedselrijk: 3110, 3130, 3150).
- Graslandhabitat: 6430

Determinerend voor de oppervlakte en kwaliteitsdoelstellingen zijn vooral de natuurwaarden waarvoor het gebied vanuit de G-IHD als essentieel is bestempeld nl. soorten als roerdomp, woudaap, boomkikker, knoflookpad, de waterrijke habitats en de hieraan gekoppelde drijvende waterweegbree. Voeg daaraan toe dat vanuit de G-IHD overgangs- en laagveen en de gevlekte witsnuitlibel in dit gebied zeer belangrijk zijn op Vlaams niveau en dat de G-IHD expliciet vermelden dat rietlanden opnieuw moeten verbeteren en uitbreiden in de Limburgse moerasgebieden in functie van bruine kiekendief en het is duidelijk dat het vijver- en moeraslandschap een belangrijke focus en prioriteit wegdraagt voor het formuleren van de instandhoudingsdoelstellingen in dit gebied.

Met als doelstelling het verkrijgen van duurzame populaties voor de soorten roerdomp en woudaap in Midden-Limburg en het herstellen van een populatie bruine kiekendief is het vijvergebied onontbeerlijk in het realiseren hiervan. Uit de individuele doelen voor de broedpopulatie van deze soorten – en rekening houdend met de benodigde oppervlakte voor het leefgebied van een broedpaar – volgt dat minimaal 550 ha kwalitatief hoogstaand leefgebied vereist is. Hiervoor dient 450 ha rietland, moerasvegetaties en helder open water ontwikkeld te worden en moeten tevens minimaal 75 ha vochtige graslanden, bestaande uit dottergraslanden, kleine en grote zeggevegetaties, en 30 ha voedselrijke ruigten behouden blijven.

Deze oppervlakte leefgebied is intrinsiek beschikbaar binnen het gebied. Niet zozeer vergroting van het leefgebied maar in hoofdzaak kwaliteitsverbetering is dus de randvoorwaarde om deze essentiële doelstelling in te vullen. Kwaliteit en kwaliteitsverbetering voor de doelsoorten roerdomp, woudaap, bruine kiekendief en boomkikker dienen hierbij in te spelen op: de waterkwaliteit, de rust in het gebied, de ontwikkeling van water- en oevervegetaties in een open vijverlandschap, herstel van soortenrijke vochtige graslanden, het extensief beheren van overige graslanden en geen overspanningen binnen de kerngebieden van moerasvogels.

Omvorming van 105 ha intensieve landbouwclaves binnen deze kerngebieden, die actueel zorgen voor eutrofiëring en een verstoring van de hydrologie, naar bloemrijke droge tot vochtige graslanden of plaatselijk loofbos. Door de centrale ligging zal het leiden tot een sterke verbetering van de milieukwaliteit in de ruime omgeving wat noodzakelijk is voor gunstige standplaatscondities voor de habitattypes van vennen, vijvers, valleibossen en beekdalgraslanden.

Bovendien worden hoogkwalitatieve biotopen gecreëerd voor de verschillende doelsoorten van de habitat- en vogelrichtlijn: boomkikker, heikikker, kamsalamander, wespandief, bruine kiekendief en de vleermuizen.

Om een waterkwaliteit te bekomen die voldoende is voor de waterrijke habitats en de daarbij horende fauna dient de waterkwaliteit van de aanvoerbeken een gemiddeld gehalte orthofosfaat van maximaal 0,07 mg P/L en een gehalte opgeloste zuurstof van minimum 6 mg/L te bevatten.

Dit alles impliceert eveneens dat er voor het overgrote deel van het gebied een aangepast vijverbeheer vereist is. Binnen deze oppervlakte & kwaliteitsdoelstellingen zullen de meeste andere doelen meeliften.

Wanneer voor bepaalde habitats of soorten specifieke oppervlakte- en kwaliteitsdoelen vereist zijn, zullen deze in Landschap 'Vijver- en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik' specifiek vermeld worden.

Habitats - Vijver- en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Habitat		Oppervlakte-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
3110 - Mineraalarme oligotrofe wateren van de Atlantische zandvlakten (<i>Littorelletalia uniflora</i>)	Doel	+	+
	Omschrijving	Toename van +6 ha door herstel historische vijvers net ten noorden van Bokrijk (zichtbaar op kaarten van 1775, Ferraris en 1934, N.G.I.). Richtwaarde voor uitbreiding is 5 ha.	Bodem van de vijvers is zandig en grotendeels vrij van slib en organisch sediment. Helder oligotroof tot mesotroof water met voldoende lage hoeveelheden totaal fosfor stikstof en een zure tot circumneutrale pH. De natuurlijke hydrologie met aanvoer van lokaal grondwater dient hersteld te worden en waterlobelia (of kleine biesvaren) is frequent aanwezig. Om windwerking toe te laten is het open houden van de dijken van belang.
3130 - Oligotrofe tot mesotrofe stilstaande wateren met vegetatie behorend tot de <i>Littorelletalia uniflora</i> en/of de <i>Isoëtes-Nanojuncea</i>	Doel	+	+
	Omschrijving	Actuele oppervlakte is 151 ha, grotendeels in een gedegradeerde toestand. Er is een toename, deels door omvorming, van 23 ha voorzien tot een doeloppervlakte van 174 ha, inclusief herstel van verdwenen waterpartijen ter hoogte van Platwijers en Kolberg.	De vijvers zijn grotendeels vrij van slib en organisch sediment. Helder, zeer zwak tot matig gebufferd en min of meer nutriëntenarm water met een lage stikstof- en fosforconcentratie en een matig zure tot circumneutrale pH. De natuurlijke hydrologie met aanvoer van lokaal grondwater dient hersteld te worden en goed ontwikkelde vegetaties van het subtype littorellionvegetaties en subtype eenjarig dwergbiezenverbond dienen te ontwikkelen. Beklemtoond wordt het noodzakelijk toepassen van vijverbeheer met cycli van droogzetten en opnieuw vullen, om de nodige dynamiek in het systeem te brengen, pionierscondities te creëren en de voedselrijke sliblaag te verkleinen. Tevens wordt de kwaliteitsvereiste van een voldoende open vijverlandschap – waar windwerking mogelijk is - beklemtoond. Bijkomende kwaliteitsvereiste is het niet, of in lage densiteiten voorkomen van bodemwoelende vissoorten die het water vertroebelen en watervegetaties begrazen. Verscheidene vijvers zijn van nature uit, of ten gevolge van mijnverzakkingen ongeschikt voor de ontwikkeling van dit habitatype. Dit zijn de zogenoemde 'moddervijvers' met een kuilvormig profiel en slibrijke vijverbodem. De oeverbegroeiing bestaat eerder uit lisdodde en biezen, dan uit riet. Voor deze vijvers wordt geen habitatdoelstellingen 3130 voorzien.
3150 - Van nature eutrofe meren met vegetatie van het type <i>Magnopotamion</i> of <i>Hydrocharition</i>	Doel	=	+
	Omschrijving	Actueel 24 ha. Toename van 6 ha tot een doeloppervlakte 30 ha.	Bodem van de vijvers mogen een variabel gehalte slib en organisch sediment bevatten en dienen tijdens het vegetatie seizoen permanent water te bevatten. Helder, matig nutriëntenrijk (niet hypertroof) water met een matige stikstof- en fosforconcentratie en een min of meer neutrale tot matig alkalische pH. Er dient minstens één sleutelsoort abundant aanwezig te zijn.
6430 - Voedselrijke zoomvormende ruigten van het laagland, en van de montane en alpiene zones	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van actuele oppervlakte van 34ha.	Ruigten waarin typische en begeleidende soorten een bedekking > 70 % kennen, zonder invasieve exoten en met slechts plaatselijk verruiging van o.a. grote brandnetel en akkerdistel. Plaatselijk aanwezigheid van braam kan een meerwaarde zijn voor boomkikker.
7140 - Overgangs- en trilveen	Doel	+	+
	Omschrijving	Actueel 3 ha Behoud actuele oppervlakte met toename van 3 ha. Einddoel: 6ha	Kwaliteitsvereisten zijn o.m.: <ul style="list-style-type: none"> • beperkte aanwezigheid boomopslag in de habitat • een natuurlijke hydrologie • voldoende voedselarme waterlichamen • afwezigheid van karperachtigen.

Soorten - Vijver- en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik

Soort		Populatiedoelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
<i>Bittervoorn</i>	<i>Doel</i>	=	+
	<i>Omschrijving</i>	Behoud van de soort op de actuele locaties	Geen bijkomende kwaliteitsvereisten dan deze die reeds werden gesteld in het Landschap 'Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik'.
<i>Blauwborst</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Broedpopulatie van 80 broedparen waarvan 60 in het vijvergebied Midden-Limburg en 20 broedparen in Bokrijk- Het Wik.	Grotendeels gedekt met de realisatie van de kwaliteitsdoelstellingen voor roerdomp en bruine kiekendief en verbetering van de kwaliteit van het leefgebied. Zie Landschap Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik: Roerdomp, Bruine Kiekendief. Additioneel dient vanuit deze soort als kwaliteitseis te worden meegegeven dat moerasgebieden in samenhang dienen voor te komen met andere leefgebieden die vertegenwoordigd worden door de habitattypes 4010, 6430, 7140, 7150 en het rbbhc. Een kwalitatief herstel van deze habitattypes en regionaal belangrijk biotoop is vereist. Voor de kwaliteitsdoelstellingen voor dit deel van het leefgebied verwijzen we naar de respectievelijke habitattypes.
<i>Boomkikker</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	7 populaties boomkikker: <ul style="list-style-type: none"> • versterking van de 4 bestaande populaties tot telkens minimaal 200 roepende mannetjes (ter hoogte van Weyerman/Terlaemen, Waterlozen, Zonderik/Rode vijvers en Wijvenheide); • bijkomende ontwikkeling van 3 populaties van telkens minimaal 200 roepende mannetjes ter hoogte van Platwijers, de Westelijke vijvers van Bokrijk en op het graslandencomplex ten zuiden van Bokrijk. De realisatie van deze leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat reeds nodig is om andere doelen (i.h.b. het habitatype 3130) te bereiken.	Kwaliteitsdoelen deels gedekt middels eerder gestelde doelen voor andere habitats en soorten. Specifieke, additionele kwaliteitsvereisten hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> • qua waterbiotoop: het creëren van visvrije waterpartijen. Minimum 5 kleine (< 100 m²) of 2 grote plassen (> 100 m²) per populatie; • qua landbiotoop: behoud en versterken van kleinschalig landschap met ruigtevegetaties (rbbhf, rbbmc), bloemrijke graslanden (rbbhc),houtwallen, bosranden en braamstruwelen met een oppervlakte van meer dan 20 ha per populatie. Dit landbiotoop moet zo goed mogelijk aansluiten bij de voortplantingsbiotopen; • qua corridors: functionele corridor tussen Wijvenheide/Zonderik en Platwijers om kolonisatie van het gebied mogelijk te maken. Verbetering van de kwaliteit van het leefgebied is nodig op het graslandencomplex ten zuiden van Bokrijk onder de vorm van zonbeschenen voortplantingsplaatsen en bloemrijke graslanden.
<i>Bruine kiekendief</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Minimaal 5 broedparen waarvan 4 in het vijvergebied Midden-Limburg en 1 broedpaar in Bokrijk- Het Wik. Hiervoor is een minimaal leefgebied van 500 ha nodig. Tot het leefgebied kan worden gerekend: voldoende grote entiteiten van vijver- en moerascomplexen en open vegetaties (heiden en graslanden), en voldoende kwalitatieve open ruimte rond de broedgebieden als foerageergebied. De realisatie van deze leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat reeds nodig is om andere doelen te bereiken.	Kwalitatief goed ontwikkeld leefgebied, zowel wat betreft het vijver- en moerascomplex als wat betreft de heide- en graslandhabitats. Voor de eerste verwijzen we naar de kwaliteitsdoelstellingen voor het leefgebied van de roerdomp en woudaap. Daarnaast is de noodzakelijke belangrijke kwaliteitsverbetering in de grasland en/of akkercomplexen die aansluitend op de twee vijver- en moerascomplexen van grote betekenis als foerageergebied (zie andere doelen). In concreto komt dit neer op een herstel van vochtige weilanden (rbbhc, rbbhf, rbbmc, rbbms), bloemrijke graslanden en cultuurlanden (met voorkeur voor korenvelden) met veel voedsel. Additioneel dient vanuit deze soort als kwaliteitseis te worden meegegeven: voldoende rust en landschappelijke openheid, niet enkel voor het vijver- en moerascomplex maar ook voor wat betreft de foerageergebieden op graslanden en heiden.
<i>Drijvende waterweegbree</i>	<i>Doel</i>	+	+
	<i>Omschrijving</i>	Minimum 4 groeiplaatsen, waarvan 2 gelegen in het vijvergebied Midden-Limburg en 2 in Bokrijk- Het Wik. Elke groeiplaats > 50m ² of bestaande uit >100 planten. Een goede staat van instandhouding wordt tot doel gesteld door het uitbreiden van vegetatievlekken op meerdere potentiële vijvers.	Kwaliteitsvereisten: zie kwaliteitsdoelen voor habitat 3130 (begeleidend doel).

Soort		Populatie doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Gevlekte witsnuitlibel	Doel	+	+
	Omschrijving	> 20 adulte ex per jaar en voortplantingsbewijs op minimum 3 lokaties, Terlaemen, Wijvenheide en Bokrijk.	Kwaliteitsdoelen nagenoeg volledig gedekt middels doelen voor habitat 3130,3150, 7140 en de heikikker. Nadruk op: <ul style="list-style-type: none"> • bedekking met drijvende en ondergedoken waterplanten van 10-70%; • lage, natuurlijke visstand voor bepaalde wateren.
Grote modderkruiper	Doel	+	+
	Omschrijving	Duurzaam behoud van de populatie op de grote plas van het Wik en uitbreiding naar het westelijk deel van Bokrijk.	Kwaliteitsdoelen nagenoeg volledig gedekt middels doelen voor habitat 3130,3150. Bijkomend aandacht voor behoud van luchtige modderbodem op zandige ondergrond in de diepere delen van de vijver en afvoersloten van oostelijke naar westelijke vijvers zo inrichten dat kolonisatie mogelijk is.
Grote zilverreiger	Doel	=	=
	Omschrijving	Behoud van het belang van het gebied voor doortrek en als overwinteringsgebied. Broedgevallen worden niet bij voorbaat uitgesloten maar er wordt hiervoor nu geen specifieke doelstelling vastgelegd. Indien dit zich zou voordoen, bv. in geval dat maatregelen van waterkwaliteitsverbetering en vijverbeheer ingevoerd worden, dient doelstelling voor deze soort herbekeken.	Kwaliteitsdoelen gedekt middels eerder gestelde doelen voor andere moerasvogels binnen het Landschap Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik.
Heikikker	Doel	+	
	Omschrijving	Versterking 4 actuele populaties tot telkens minimaal 200 roepende mannetjes of eiklommen ter hoogte van Terlaemen en Wijvenheide en 50 roepende mannetjes of eiklommen ter hoogte van Platwijers/Kolberg en het Wik. De realisatie van deze leefgebieden behoeft geen extra leefgebied ten opzichte van wat reeds nodig is om andere doelen te bereiken.	Het leefgebied voor deze soort overspant meerdere habitattypes: 4010,4030,6230,7140,91E0). Een kwalitatieve ontwikkeling van deze habitats en voldoende visvrije voedselarme waterpartijen per populatie zijn vereist. Een bijkomende kwaliteitseis is het functioneel verbinden van de populaties en, potentiële, leefgebieden gezien het beperkt voorkomen van de hierboven opgesomde habitats ter hoogte van Platwijers.
Ijsvogel	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud populatiegrootte	Kwaliteitseis gedekt middels eerder gestelde doelen voor andere moerasvogels binnen het Landschap Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik.
Kamsalamander	Doel	+	=
	Omschrijving	Creëren duurzame populatie rond Platwijers (>50 adulte ex).	Kwaliteitsdoelen nagenoeg volledig gedekt middels doelen voor habitat 3130, 3150 en de boomkikker.
Knoflookpad	Doel	+	+
	Omschrijving	Versterking van de populatie op het Wik tot een bronpopulatie van minimaal 50 roepende mannetjes. Ontwikkelen van leefgebied voor een duurzame populatie op Wijvenheide.	Specifieke kwaliteitsvereisten hebben betrekking op: <ul style="list-style-type: none"> • qua landbiotoop: de kwaliteit van de habitattypes 2310 en 4030 verbeteren.(zie verder onder deze habitats) met nadruk op het verbinden van deze heidetypes; Akkerbouw (bij voorkeur aardappel of graanteelt) blijft mogelijk met als randvoorwaarde een perceelrandenbeheer (trioranden met jaarlijks omgewerkte zandige grond die niet bemest of behandeld wordt); • qua voortplantingsbiotoop: waterkwaliteit is belangrijk voor deze soort. Dit wordt reeds gedekt middels de kwaliteitsvereisten voor eerder genoemde soorten (moerasvogels) en habitats (o.m. habitatype 3130).
Krakeend	Doel	=	=
	Omschrijving	Behoud aantallen, een lokale afname ten voordele van de waterrijke habitats die gebaat zijn met voedselarm water is toegestaan.	Kwaliteitseis gedekt middels eerder gestelde doelen voor andere moerasvogels binnen het Landschap Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik.

Soort		Populatie-doelstelling	Kwaliteitsdoelstelling
Platte schijfhoren	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van de soort op de actuele locaties	Kwaliteitsdoelen volledig gedekt middels doelen voor habitat 3130 en 3150.
Poelkikker	Doel	=	+
	Omschrijving	Behoud van de soort op de actuele locaties	Geen bijkomende kwaliteitsvereisten dan deze die reeds werden gesteld in het Landschap 'Vijver en moeraslandschap van het Vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk-Wik'.
Roerdomp	Doel	+	+
	Omschrijving	Populatie van minimaal 15 broedparen waarvan 12 broedparen in het vijvergebied Midden-Limburg en 3 broedparen Bokrijk- Het Wik. Dit vereist een minimale oppervlakte leefgebied van respectievelijk 360 en 90 ha in het vijvergebied Midden-Limburg en Bokrijk- Het Wik. Dit houdt in totaal een extra oppervlakte leefgebied in van 205 ha waarvan ongeveer 138 ha via uitbreiding en 67 ha via omvorming.	Kwaliteitsvereisten gelet op het beoogd aantal broedparen: <ul style="list-style-type: none"> • geschikt leefgebied, bestaande uit rietland, moerasvegetaties (> 50 %) en open water (> 30 %); • helder water met goede waterkwaliteit en een hoog voedselaanbod (jonge vis, ongewervelden, amfibieën); • voldoende rust en waar mogelijk het creëren van predatievrije broedgelegenheden tijdens broedperiode; • open vijverlandschap; • gevarieerde leeftijdsstructuur van de rietvegetaties: per broedkoppel is er nood aan minimaal 0,5 tot 2 ha overjarig riet of lisdodde met een voldoende dikke kniklaag (opstapeling van oude stengels); • aanwezigheid verlandingsvegetaties (niet enkel riet/lisdodde, maar ook ondergedoken en drijvende watervegetaties); • hoog waterpeil in de leefgebieden tijdens het broedseizoen.
Ruige/Gewone/Kleine dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis	Doel	=	=
	Omschrijving	Behoud van de soort op de actuele locaties	Geen bijkomende kwaliteitsvereisten dan deze die eerder reeds werden gesteld. Voor de kwaliteitsvereisten van boshabitats (9120,9190) die als zomerbiotoop gebruikt worden verwijzen we naar de doelstellingen voor deze habitats.
Slobeend	Doel	=	=
	Omschrijving	Behoud aantallen, een lokale afname ten voordele van de waterrijke habitats die gebaat zijn met voedselarm water is toegestaan.	Gedekt met de realisatie van de kwaliteitsdoelstellingen voor Roerdomp.
Woudaap	Doel	+	+
	Omschrijving	Broedpopulatie van minimaal 38 broedparen waarvan 30 in het vijvergebied Midden-Limburg en 8 broedparen in Bokrijk- Het Wik. Er is geen extra oppervlakte leefgebied nodig. De kwalitatieve en kwantitatieve doelstellingen inzake het leefgebied worden volledig gedekt door de doelen voor Roerdomp.	Gedekt met de realisatie van de kwaliteitsdoelstellingen voor Roerdomp.

2.2 Prioritaire inspanningen met het oog op het realiseren van de instandhoudingsdoelstellingen

In samenhang met de hoger beschreven doelstellingen zijn door de Vlaamse regering per gebied een aantal prioritaire inspanningen vastgelegd. Dit is een globale omschrijving van de acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de doelstellingen. De inspanningen kunnen onafhankelijk van elkaar worden uitgevoerd. Niet al deze inspanningen zijn op dezelfde termijn realiseerbaar. Er wordt onderstreept dat het uitvoeren van de hieronder opgesomde lijst van inspanningen/acties niet alle knelpunten in het gebied zullen oplossen en niet alle doelen zal weten te bewerkstelligen. De hieronder opgelijste inspanningen/acties zijn dan ook te beschouwen als de prioritaire inspanningen. De concretisering van deze prioritaire inspanningen in verschillende acties is een belangrijk onderdeel van het implementatieproces. Voor het realiseren van de prioritaire inspanningen zijn vaak meerdere acties nodig. In paragraaf 4.1 (inspanningsmatrix) worden onder meer alle noodzakelijke acties die voortvloeien uit deze prioritaire inspanningen weergegeven.

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 1	Herstel kwaliteit van aanvoerbeken en vijvers in functie van waterrijke habitats, beekbegeleidende habitats en hieraan gebonden soorten	Opheffen van de eutrofiëring en vervuiling van de Roosterbeek, de Laambeek en de Slangenbeek is essentieel om doelen van oligo-, meso tot eutrofe waterhabitats (3110,3130,3150) en beekbegeleidende habitats (91E0, 7140) en de hieraan gebonden soorten te behalen in deelgebied 1 en 2. Onder andere door sanering van overstorten, verbeteren effluent RWZI en doorvoeren afkoppelingsbeleid op gemeentelijk niveau. Bovendien is de laambeek tevens het habitat van een relictpopulatie van beekprik. Naast het verbeteren van de waterkwaliteit zijn het invoeren van een actief peilbeheer, eventueel het verwijderen van de sliblaag en een gepast visstandsbeheer noodzakelijk om herstel mogelijk te maken. Inspanningen tot herstel moeten op korte termijn worden geleverd door de waterbeheerder, VMM, Aquafin, gemeenten, bedrijven en in tweede instantie door de beheerders van de vijvers.
PI 2	Herstel amfibieën- en reptielenpopulaties	<p>Het gebied is essentieel/zeer belangrijk voor het behoud van tal van amfibieën en reptielen in Vlaanderen. Desondanks staan soorten als knoflookpad zelfs in hun laatste Vlaamse stronghold op de rand van uitsterven. Er moeten op korte termijn inspanningen geleverd worden voor het herstel van voortplantingsbiotopen (knoflookpad, boomkikker en heikikker) door herstel van hydrologie, tegengaan eutrofiëring of verzuring, visvrij zetten en het vermijden van de instroom van invasieve uitheemse vissoorten. Het herstellen of uitbreiden van landbiotoop is cruciaal voor de knoflookpad (alle deelgebieden) en de heikikker (in deelgebied 1). Voor knoflookpad zullen rond de laatste stronghold tevens nieuwe voortplantingsbiotopen moeten worden aangelegd, of bestaande geschikt gemaakt om het uitsterven te voorkomen.</p> <p>De inspanningen die geleverd moeten worden zijn afhankelijk van de soort, de maatregelen en het deelgebied. Voor de boomkikker kan het voortplantingsbiotoop grotendeels gerealiseerd worden op gronden van ANB, NP en Lila. Landbiotoop en functionele verbindingen zullen deels op gronden van derden gerealiseerd moeten worden. Voor de heikikker zijn in deelgebied 1 zowel het voortplantingsbiotoop als de voormalige landbiotopen grotendeels op gronden van private eigenaars gelegen. In deelgebied 3 is het herstel van (voormalig) voortplantingsbiotoop grotendeels de verantwoordelijkheid van ANB en Lila rond het Welleke, de Slangebeekbron en de Huttebeek en van private eigenaars in de vallei van de Roosterbeek (Holsteen). Om het herstel van landbiotoop, verbindingen en nieuwe voortplantingsplaatsen te realiseren zal een samenwerking met gemeente en private eigenaars gezocht moeten worden.</p>
PI 3	Herstel moerasvogelpopulaties (roerdomp, woudaap en bruine kiekendief)	<p>Om de moerasvogelpopulatie te herstellen is het belangrijk om de eutrofiëring van de vijvers op te heffen en de voortplantings- en foerageerbiotopen te herstellen (mozaïek van open en helder water, gevarieerde watervegetatie, riet- en moeraszones met een gevarieerd voedselaanbod dat niet gedomineerd is door uitheemse invasieve vissen).</p> <p>Moerasvogels verkiezen een rustig, open vijverlandschap. Kappen of maaien van dijken tussen vijvers is een belangrijke beheermaatregel. In recreatief druk bezochte gebieden moet doordacht omgegaan worden met de aanleg van wandel- of fietsinfrastructuur zodat steeds rustige plekken aanwezig blijven in het gebied. Harde recreatie is uit den boze in deze moerasgebieden.</p> <p>Een actueel belangrijk knelpunt in deelgebied 1 zijn de steeds grotere oppervlakten overspannen vijvers tegen aalscholvervaat in kerngebieden voor deze soorten. Jaarlijks sterven hier tientallen (bijlage I) moerasvogels in tijdens het foerageren. Een oplossing hieromtrent dringt zich op.</p> <p>Deze inspanningen worden in eerste instantie verwacht van ANB, NP, LiLa en provincie Limburg, maar ook de private eigenaars. VLM en RL zijn samen met de provincie belangrijke partners om ontwikkelingen in het gebied in goede banen te leiden conform te vereisten van deze soorten.</p>
PI 4	Tegengaan verdroging en verzuring	<p>Het SBZ is van groot belang voor typische venvegetaties met overgangsvenen, beekbegeleidende bossen en tevens voor typische soorten als gevlekte witsnuitlibel. Uitbreiding door het tegengaan van verzuring, verdroging (demping ontwateringsgrachten, kappen naalbos op infiltratiegebieden, verhoging beekbodem Roosterbeek, afstemmen grondwaterwinningen op ecologische doelen, maximale retentie op intrekgebieden) is noodzakelijk voor de habitatten en soorten als gevlekte witsnuitlibel en heikikker. Het kappen van verregaande boomopslag in de verlandingsvenen en het verwijderen van uitheemse, ongewenste vissoorten in stuurbare systemen zijn bijkomende randvoorwaarden voor een duurzaam herstel.</p> <p>In deelgebied 3 worden de inspanningen door ANB gedragen. De uitbreiding van verlandingsvenen in deelgebied 1 is op gronden van private eigenaars.</p>
PI 5	Ontsnipperende maatregelen voor amfibieën- en reptielenpopulaties	<p>Om duurzame populaties te bekomen van kritische soorten als knoflookpad, heikikker, rugstreeppad, boomkikker en gladde slang is het belangrijk dat ze vrij kunnen migreren tussen geschikt habitat. De populaties zijn bovendien zo klein dat op korte termijn de samenhang zo goed mogelijk bewaard of hersteld moet worden. Kolonisatie van de Teut door gladde slang, van Tenhaagdoornheide en de lambeekvallei door knoflook- en rugstreeppad kan mogelijk worden gemaakt door de aanleg van een econduct tussen beide gebieden. Verder moet er een functionele corridor worden aangemaakt tussen het welleke, Baleweyers, het Slangebeekbrongebied en verder tot aan de Teut (Holsteen) door ontsnipperende maatregelen en omvormen van het tussenliggende landschap naar geschikt landbiotoop.</p> <p>Om dit te realiseren zal naar samenwerking met de dienst wegen en verkeer, private eigenaars, de gemeente en de provincie Limburg gezocht moeten worden.</p>

	Inspanning	Omschrijving Inspanning
PI 6	Tegengaan inspoeling vermesting en bestrijdingsmiddelen	Omvorming van 105 ha intensieve landbouwenclaves binnen de kerngebieden van het vijver- en moeraslandschap, die actueel zorgen voor eutrofiëring en een verstoring van de hydrologie. Het opheffen van bemesting en pesticidengebruik is noodzakelijk om in de ruime omgeving een sterke verbetering van de milieukwaliteit te realiseren. Deze landbouwgebieden zijn gelegen in het deelgebied Vijvergebied Midden-Limburg, ten zuiden van Kolberg, Waterloozen en langsheen de laambeek ter hoogte van het domein van Vogelzang.
PI 7	Omvormen van naaldbossen en voorzien structuurrijke bosranden	Naaldbossen moeten door gericht beheer worden omgevormd naar de nagestreefde loofbossen op droge zandgronden. Preferentieel op gronden die een verdrogende of verzurende impact kunnen hebben op open habitats of waar doelsoorten in de bossfeer aanwezig zijn. Voor de bossen, beheerd door het ANB wordt er van uitgegaan dat op termijn minimaal 80% van de bosoppervlakte zal evolueren in de gewenste richting door de toepassing van de bestaande beheervisie van het ANB. In de private bossen kan omvorming door de CDB gerealiseerd worden. Minimaal 20% Europees boshabitat wordt hierdoor gerealiseerd. Daarnaast moet op overgangen naar heide of graslanden (preferentieel waar doelsoorten als nachtzwaluw, spaanse vlag, boomkikker voorkomen) een structuurrijke overgang gerealiseerd worden.
PI 8	Behoud en kwaliteitsverbetering van droge tot vochtige graslandcomplexen	Droge tot vochtige graslandcomplexen die aansluiten op het vijver- en moeraslandschap dienen behouden te blijven, enerzijds als buffer naar de aangrenzende moeraslandschap, als foerageergebied voor Vleermuizen, wespandief en moerasvogels en als biotoop voor diverse amfibieën. Behoud en herstel van het graslandbeheer en natuurlijke waterhuishouding zijn ook hier noodzakelijk. Bijkomende inspanningen zijn noodzakelijk om het voedselaanbod voor deze doelsoorten te verhogen en het leefgebied van amfibieën te versterken. Waar mogelijk streeft men naar een extensivering van het graslandbeheer naar meer bloemrijke graslanden met een hoog nectaraanbod. Daarnaast streeft men naar behoud en herstel van Kleine landschapselementen zoals poelen en structuurrijke houtkanten. Hiervoor dienen de mogelijkheden voor samenwerking met betrokken landbouwer, terreinbeherende verenigingen of landgoedeigenaars onderzocht te worden.
PI 9	Soortbeschermingsprogramma voor de boomkikker	Er wordt een soortbeschermingsprogramma opgemaakt voor de boomkikker met daarin een aanpak voor de realisatie van de ecologische verbindingen tussen de actuele en de beoogde populaties van boomkikker, zoals beschreven in de motiveringsnota in bijlage aan het onderbouwende rapport.
PI 10	Soortbeschermingsprogramma voor de gladde slang	Er wordt een soortbeschermingsprogramma opgemaakt voor de gladde slang met daarin een aanpak voor de realisatie van de ecologische verbinding tussen de gebieden De Teut, Tenhaagdoornheide en het Schietveld van Houthalen-Helchteren, zoals beschreven in de motiveringsnota in bijlage aan het onderbouwende rapport.
PI 11	Soortbeschermingsprogramma voor de knoflookpad	Er wordt een soortbeschermingsprogramma opgemaakt voor de knoflookpad met daarin een aanpak voor de realisatie van de ecologische verbinding tussen de relictpopulaties van knoflookpad, zoals beschreven in de motiveringsnota in bijlage aan het onderbouwende rapport.

2.3 Gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering

Tijdens het overleg over de instandhoudingsdoelstellingen is een aantal gebiedsgerichte aandachtspunten voor de uitvoering aangebracht door de deelnemers aan het voorafgaand overlegproces. In deze paragraaf worden deze meegegeven ter informatie. De lijst is niet limitatief noch bindend. Het is bovendien mogelijk dat deze lijst wijzigt tijdens het implementatieproces.

	Omschrijving aandachtspunten
1	<p>Sector eigenaars</p> <p>Aandacht voor maatschappelijke, economische waardering van realisatie van natuurdoelen en zorg voor biodiversiteit: de ecologische waarde van een stuk grond kan pas worden behouden en ontwikkeld als de educatie (cultuur) en de economische ontwikkeling deze ondersteunen. Budgetten voor educatie en economische ontwikkeling dienen dus prioritair in die zin te worden voorzien. Inspanningen moeten worden geleverd om aan te tonen dat biodiversiteit nuttig (onontbeerlijk) is voor de plaatselijke bevolking. Daarom dienen de plaatselijke actoren nauw betrokken te worden en als verantwoordelijken te worden behandeld. (Bron: S-IHD rapport)</p>
2	<p>Sector eigenaars</p> <p>Door overmatig watergebruik en wegens gevolgen van mijnverzakkingen daalt de grondwatertafel, hetgeen een probleem is voor verdroging van de visvijvers op termijn. Hier dient de nodige aandacht aan besteed te worden. (Bron: S-IHD rapport)</p>
3	<p>Sector eigenaars</p> <p>Voor de resterende akkers in het gebied wordt aangestuurd op een natuurdoelstelling. De belangrijkste reden die bij deze overweging een rol lijkt te spelen, is om de uitspoeling van meststoffen naar de Laambeek tegen te gaan. Indien overwogen wordt om de tot doel gestelde effectieve bosuitbreiding van 12-30 ha hier te realiseren op de resterende 5 akkers (samen 27 ha) hier te realiseren wenst de Sector Eigenaars er op te wijzen dat dit niet de enige mogelijke optie is om de gestelde problematiek aan te pakken. Werken met beheerovereenkomsten zoals grasstroken, zoals dit nu al voor bepaalde akkers gebeurt, kan evengoed een oplossing zijn. Bij het nemen van maatregelen dient ook aandacht gegeven te worden aan de fasering ervan. Zo blijkt de Laambeek reeds erg sterk vervuild alvorens zij deze gebieden doorloopt. Dit zou eerst aangepakt moeten worden. (Bron: S-IHD rapport)</p>
4	<p>Departement MOW</p> <p>MOW stelt dat er grondig vooronderzoek nodig is over de aard, herkomst en omvang van de verontreiniging in het slib van vijvers en waterlopen, alvorens inspanningen te leveren om het ecologische systeem in de verschillende vijvers te herstellen. Dit is o.m. nodig om een inschatting te kunnen maken van de technische en financiële haalbaarheid van de verwijdering en verwerking van deze slib Ook milieu-hygiënische en veiligheidsredenen dienen mee te spelen bij het maken van finale keuzen voor het vijverbeheer zoals bijvoorbeeld “regelmatige drooglegging van de vijvers”. (Bron: S-IHD rapport)</p>
5	<p>Departement LV / Sector landbouw</p> <p>Middels de IHD wordt klaarblijkelijk aangestuurd op de realisatie van natuurdoelen voor de landbouwgronden in de omgeving Galgeberg-Borgerheidestraat (100 ha beroepslandbouw). Het Beleidsdomein Landbouw en Visserij en Boerenbond vragen dat – mocht dit effectief noodzakelijk blijken te zijn (zie ingebracht discussiepunt) – dat dit gebeurt op basis van vrijwillige en stimulerende maatregelen. (Bron: S-IHD rapport)</p>
6	<p>Sector eigenaars</p> <p>De sector eigenaars stelt dat in het gebied een beukenziekte aanwezig is. Het gaat om een insect dat een ziekte veroorzaakt. Dit insect vestigt zich 's winters net onder de schors en het grootste deel sterft dan ook tijdens de winter. Gezien de winters door de klimaatopwarming minder streng worden, blijven grotere populaties overleven en neemt het aandeel aangetaste beuken toe. De gevolgen ervan zijn zowel ecologisch als economisch (en kunnen bij transport uitbreiden tot buiten Europa). Er wordt gevraagd of hiermee rekening werd gehouden. ANB: Bij de realisatie van de doelen zal hier rekening mee gehouden worden. Een beperkte hoeveelheid sterfte is voor het behalen van de doelen voor de habitattypes 9190 en 9120 geen knelpunt aangezien staand dik dood hout een belangrijk onderdeel vormt in het behalen voor de kwaliteitsdoelen (naar structuur en hoeveelheid dood hout) van deze habitattypes. (Bron: S-IHD rapport)</p>
7	<p>Agentschap Onroerend Erfgoed</p> <p>De realisatie van Natura2000-doelen op historische domeinen mag niet ten koste gaan van de aanwezige erfgoedwaarden. Een aftoetsing is noodzakelijk. (Bron: S-IHD rapport)</p>

Omschrijving aandachtspunten	
8	<p>Sector jacht</p> <p>Bijdrage van de viskwekers aan de realisatie van de watergebonden doelstellingen: er is een verschil tussen oude vijversystemen en nieuwe vijversystemen. De oude vijvers bestonden uit een centrale grote, diepe gracht met kleinere zijgrachten. In het midden zijn deze voorzien van een stop, waarmee tijdens het ledigen ook alle slib wegvloeit. De nieuwe vijvers daarentegen hebben de vorm van een kuip, waarbij tijdens het ledigen de voedselrijke sliblaag behouden blijft. Bij het nemen van maatregelen dient goed nagedacht welk type vijvers meest kan inspelen op de realisatie van de IHD. De sector kan hierbij een rol spelen. Een goed onderhoud van de vijvers zal door de viskwekers worden verzekerd voor zoverre zij degelijke inkomsten kunnen derven. Dit veronderstelt 1° een goede waterkwaliteit en 2° predatiebeheer. (Bron: S-IHD rapport)</p>

3 Openstaande taakstelling

De in dit hoofdstuk beschreven oppervlaktebalans op SBZ niveau werd als taakstelling vastgesteld in het S-IHD-besluit voor deze SBZ. Op basis hiervan is een indicatieve verdeling van de doeloppervlaktes over de verschillende deelgebieden gebeurd via een modelmatige berekening. In paragraaf 3.1 wordt per aangewezen habitattypen in deze SBZ het overzicht gegeven van de totale oppervlaktedoelen, de oppervlakte actueel habitat en het openstaand saldo aan te realiseren habitat (door omvorming vanuit bestaande andere natuur of door uitbreiding op plaatsen die nu niet ingenomen zijn door natuur). In de volgende managementplannen zal dit overzicht geactualiseerd worden met een stand van zaken en het openstaand saldo. Voor de soorten wordt geen oppervlaktebalans weergegeven. Gezien de complexe koppeling van de populatiedoelen aan habitats, regionaal belangrijke biotopen en andere vegetatietypes is het momenteel niet mogelijk om voor soorten een betekenisvolle openstaande taakstelling met oppervlaktebalans op te geven. In 3.2 wordt de taakstelling voor de soorten kort voorgesteld; voor een meer gedetailleerde beschrijving verwijzen we naar Bijlage 2 bij het IHD-besluit. De geactualiseerde openstaande taakstelling wordt in een latere fase van de managementplannen weergegeven.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt indicatief de actuele ligging van de habitats en de indicatieve verdeling van de doelen over de verschillende deelgebieden weergegeven. De verdeling van deze doelen over de verschillende deelgebieden maakt deel uit van het overleg met de betrokken actoren in het overlegplatform voor deze SBZ. De verdeling kan naar aanleiding daarvan in een volgende versie van het managementplan aangepast worden.

3.1 Habitats

Habitat code	Besluit Vlaamse regering		Openstaande taakstelling
	Opp. totaal doel (ha)	Opp. actueel (ha)	Opp. uitbreiding en omvorming (ha)
2310_2330	67.00	45.00	22.00
2310-4030	133.00	51.00	82.00
3110	12.20	0.20	12.00
3130	181.00	157.00	24.00
3150	30.00	24.00	6.00
3160	4.00	1.00	3.00
4010	49.00	35.00	14.00
4010_7150	24.00	13.00	11.00
4030	624.00	506.00	118.00
6230	29.00	1.30	27.70
6430	37.00	37.00	0.00
6510	7.00	1.00	6.00
7140	36.00	12.00	24.00
7150 **	0.00	0.00	0.00
9120_9190	430.00	223.00	207.00
91E0	270.00	267.00	3.00
Graslandencomplex	160.00	160.00	0.00

Opmerkingen

** Voor dit habitattypen werd in het aanwijzingsbesluit geen oppervlaktedoel opgegeven, wel een kwaliteitsdoel.

3.2 Soorten

Soort	Doel
Beekprik	uitbreiding
Bittervoorn	behoud
Blauwborst	uitbreiding
Boomkikker	uitbreiding
Bruine kiekendief	uitbreiding
Drijvende waterweegbree	uitbreiding
Gevlekte witsnuitlibel	uitbreiding
Gladde slang	uitbreiding
Grote modderkruiper	uitbreiding
Grote zilverreiger	behoud
Heikikker	uitbreiding
Ijsvogel	behoud
Kamsalamander	uitbreiding
Knoflookpad	uitbreiding
Krakeend	behoud
Platte schijfhoren	behoud
Poelkikker	behoud
Roerdomp	uitbreiding
Rugstreeppad	uitbreiding
Ruige dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Laatvlieger	behoud
Ruige/Gewone/Kleine dwergvleermuis, Rosse vleermuis, Franjestaart, Watervleermuis, Meervleermuis	behoud
Slobeend	behoud
Spaanse vlag	behoud
Wespendief	behoud
Woudaap	uitbreiding
Zwarte specht	behoud

4 Overzicht van de prioritaire inspanningen

Voor het realiseren van de taakstelling (zie hoofdstuk 2) zijn door de Vlaamse regering een aantal prioritaire inspanningen gedefinieerd. De prioritaire inspanningen beschrijven de verschillende acties die noodzakelijk zijn voor het realiseren van de taakstelling. De planning van deze acties hangt onder andere af van de beschikbare budgetten, de maatschappelijke context en de aanwezige kennis. Een aantal acties moeten echter prioritair gerealiseerd worden binnen de planperiode van het Vlaamse Natura 2000 programma 2014-2020 om:

- de verdere achteruitgang van habitattypes of soorten te stoppen of te vermijden (prioriteit stand still);
- de Vlaamse taakstelling 2020 te realiseren (prioriteit 2020).

Door de Vlaamse regering zijn in het S-IHD-besluit de prioritaire inspanningen bepaald waarbinnen één of meerdere prioritaire actie(s) moeten worden uitgewerkt en gerealiseerd in deze SBZ. Het nader omschrijven van de acties gebeurt in overleg met alle betrokkenen binnen het overlegplatform tegen begin 2015 voor vastlegging in een nieuwe versie van het managementplan. Bijzondere aandacht zal hierbij gegeven worden aan die acties die binnen de planperiode 2015-2020 uitgevoerd moeten worden. Vanaf 2019 kunnen immers de nodige verplichtende maatregelen opgelegd worden indien blijkt dat prioritaire acties anders niet gerealiseerd worden binnen deze planperiode.

In paragraaf 4.1 is het overzicht van de prioritaire inspanningen weergegeven en de prioriteit m.b.t. de planperiode 2014-2020. In de volgende managementplannen zal dit overzicht aangevuld worden met een overzicht van de acties die vallen binnen deze verschillende inspanningen en van hun status.

In hoofdstuk 6. Richtkaart wordt een ruimtelijk overzicht van de verdeling van de prioritaire inspanningen over de verschillende deelgebieden weergegeven.

4.1 Inspanningsmatrix

Gezien er nog geen vastgestelde actielijst is, worden in deze versie van het managementplan enkel de prioritaire inspanningen zoals vastgesteld in het S-IHD-besluit weergegeven. Zodra de actielijst is vastgesteld, wordt deze in een volgende versie van het managementplan aan de inspanningsmatrix toegevoegd.

	Prioritaire inspanning cfr. Besluit Vlaamse regering	Prioriteit
PI 1	Herstel kwaliteit van aanvoerbeken en vijvers in functie van waterrijke habitats, beekbegeleidende habitats en hieraan gebonden soorten	Standstill
PI 2	Herstel amfibieën- en reptielenpopulaties	Standstill
PI 3	Herstel moerasvogelpopulaties (roerdomp, woudaap en bruine kiekendief)	Standstill
PI 4	Tegengaan verdroging en verzuring	2050
PI 5	Ontsnipperende maatregelen voor amfibieën- en reptielenpopulaties	2050
PI 6	Tegengaan inspoeling vermesting en bestrijdingsmiddelen	2050
PI 7	Omvormen van naaldbossen en voorzien structuurrijke bosranden	2050
PI 8	Behoud en kwaliteitsverbetering van droge tot vochtige graslandcomplexen	2050
PI 9	Soortbeschermingsprogramma voor de boomkikker	2050
PI 10	Soortbeschermingsprogramma voor de gladde slang	2050
PI 11	Soortbeschermingsprogramma voor de knoflookpad	2050

5 Taakstelling inzake de verbetering van het natuurlijk milieu

In dit hoofdstuk wordt beschreven welke milieumstandigheden vereist zijn voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding voor de aangewezen habitats en soorten. Bij de opmaak van dit MP 1.0 was een gebiedsgerichte invulling niet mogelijk. Informatie over de vereiste milieumstandigheden voor het bereiken van de gunstige staat van instandhouding van de habitats en soorten zijn te vinden in de publicatie "Ontwikkeling van criteria voor de beoordeling van de lokale staat van instandhouding van de Natura 2000 habitattypen", gepubliceerd door het Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek (INBO) met als referentie T'Jollyn et al., 2009 en te consulteren op www.inbo.be/natura2000.

6 Richtkaart

De richtkaart is een belangrijk ruimtelijke afwegingskader voor plannen, projecten, instrumenten... Het geeft in de eerste plaats een synthese van de stand van zaken op het terrein en zoals gepland. Een natuurdoel is immers pas 'geplaatst', wanneer inrichting en beheer van het betrokken perceel afgesproken zijn in een natuurbeheerplan, of één van de gelijkwaardige plannen die er mee gelijkgesteld kunnen worden. In hoofdstuk 3 is een overzicht gegeven van de geplande doelen in natuurbeheerplannen of gelijkaardige plannen. Zolang een deel van de taakstelling niet is opgenomen, bevat de richtkaart daarnaast een ecologisch geschikte zoekzone die ruim genoeg is om via vrijwilligheid en socio-economische afwegingen te zoeken naar een optimale plaatsing van de resterende doelen en daartoe gevrijwaard wordt. De bepaling van deze zoekzone gebeurt op Vlaams niveau aan de hand van de actuele en natuurlijke potentiekaarten, rekening houdend met de oppervlakte waarvoor reeds garanties zijn op een correct beheer via een geïntegreerd beheerplan of een gelijkaardig instrument en socio-economische belangen. Dit gebeurt door middel van een geobjectiverde, modelmatige berekening. Naarmate bijkomende doelen worden 'geplaatst', door natuurbeheerplannen of gelijkwaardig instrumenten of in voorkomend geval, via verplichtingen, zal ook de omvang van de zoekzone(s) afnemen. De opmaak van de zoekzone(s) vormt dus het semiautomatische resultaat van de afspraken die gemaakt zijn over het onder correct beheer brengen van terreinen.

De richtkaart is in dit Managementplan 1.0 nog onvolledig omdat de benodigde data nog in opbouw of overleg zijn. Hieronder wordt per voorzien onderdeel aangegeven in welke mate het ingevuld is in deze planversie.

6.1 Situering actuele habitats

De situering van de actuele habitats is indicatief opgenomen in kaarten 1 en 2.

6.2 Situering vegetaties als leefgebied voor Europees te beschermen soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.3 Aanwezigheid van habitattypische soorten

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.4 Ruimtelijke verdeling van de instandhoudingsdoelstellingen

De ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes in dit SBZ zijn opgenomen in kaart 1.

6.5 Ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen

De ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen is weergegeven in kaart 2. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

6.6 Situering van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

6.7 Zoekzones

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

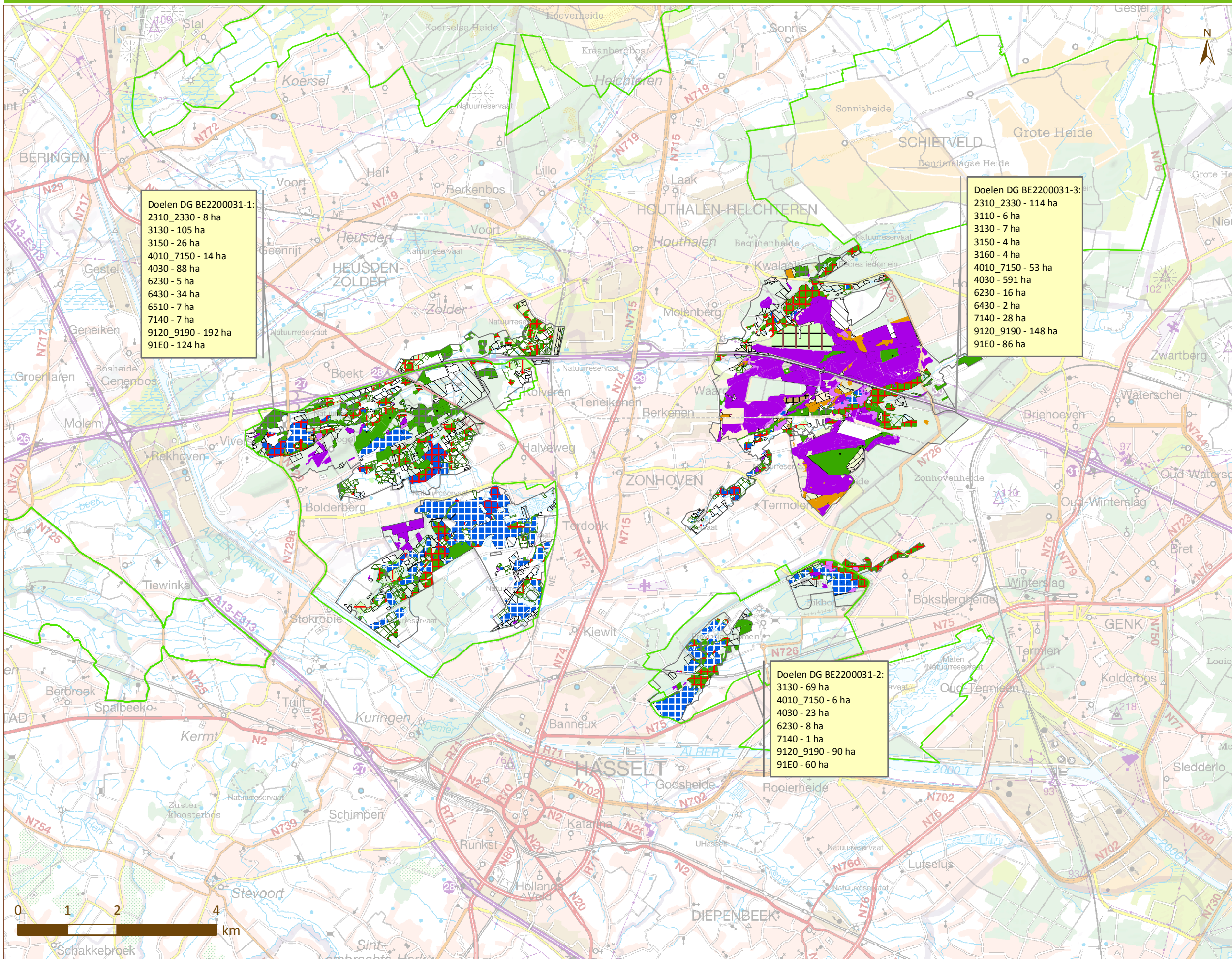
6.8 Actiegebieden voor de verbetering van het leefmilieu

In deze planversie werd deze deelkaart nog niet opgenomen.

Kaartenlijst

Kaart 1. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de oppervlakte-doelstellingen voor de verschillende habitattypes.

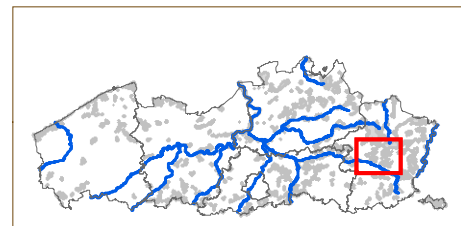
Kaart 2. Situering van de actuele habitats (indicatief) en de ruimtelijke verdeling van de prioritaire inspanningen. De codes verwijzen naar de tabel in paragraaf 4.1.

Doelen DG BE2200031-1:
 2310_2330 - 8 ha
 3130 - 105 ha
 3150 - 26 ha
 4010_7150 - 14 ha
 4030 - 88 ha
 6230 - 5 ha
 6430 - 34 ha
 6510 - 7 ha
 7140 - 7 ha
 9120_9190 - 192 ha
 91E0 - 124 ha

Doelen DG BE2200031-3:
 2310_2330 - 114 ha
 3110 - 6 ha
 3130 - 7 ha
 3150 - 4 ha
 3160 - 4 ha
 4010_7150 - 53 ha
 4030 - 591 ha
 6230 - 16 ha
 6430 - 2 ha
 7140 - 28 ha
 9120_9190 - 148 ha
 91E0 - 86 ha

Doelen DG BE2200031-2:
 3130 - 69 ha
 4010_7150 - 6 ha
 4030 - 23 ha
 6230 - 8 ha
 7140 - 1 ha
 9120_9190 - 90 ha
 91E0 - 60 ha

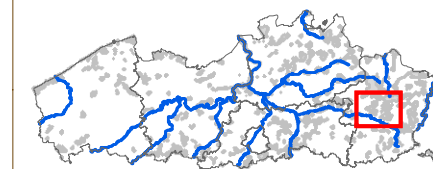

Habitat Natura 2000

- 2310
- 2330
- 3130
- 3150
- 3160
- 4010
- 4030
- 6230
- 6430
- 6510
- 7140
- 9120
- 9160
- 9190
- 91E0
- Actueel Habitat - RBB
- Deels habitat
- SBZ-H
- SBZ-V

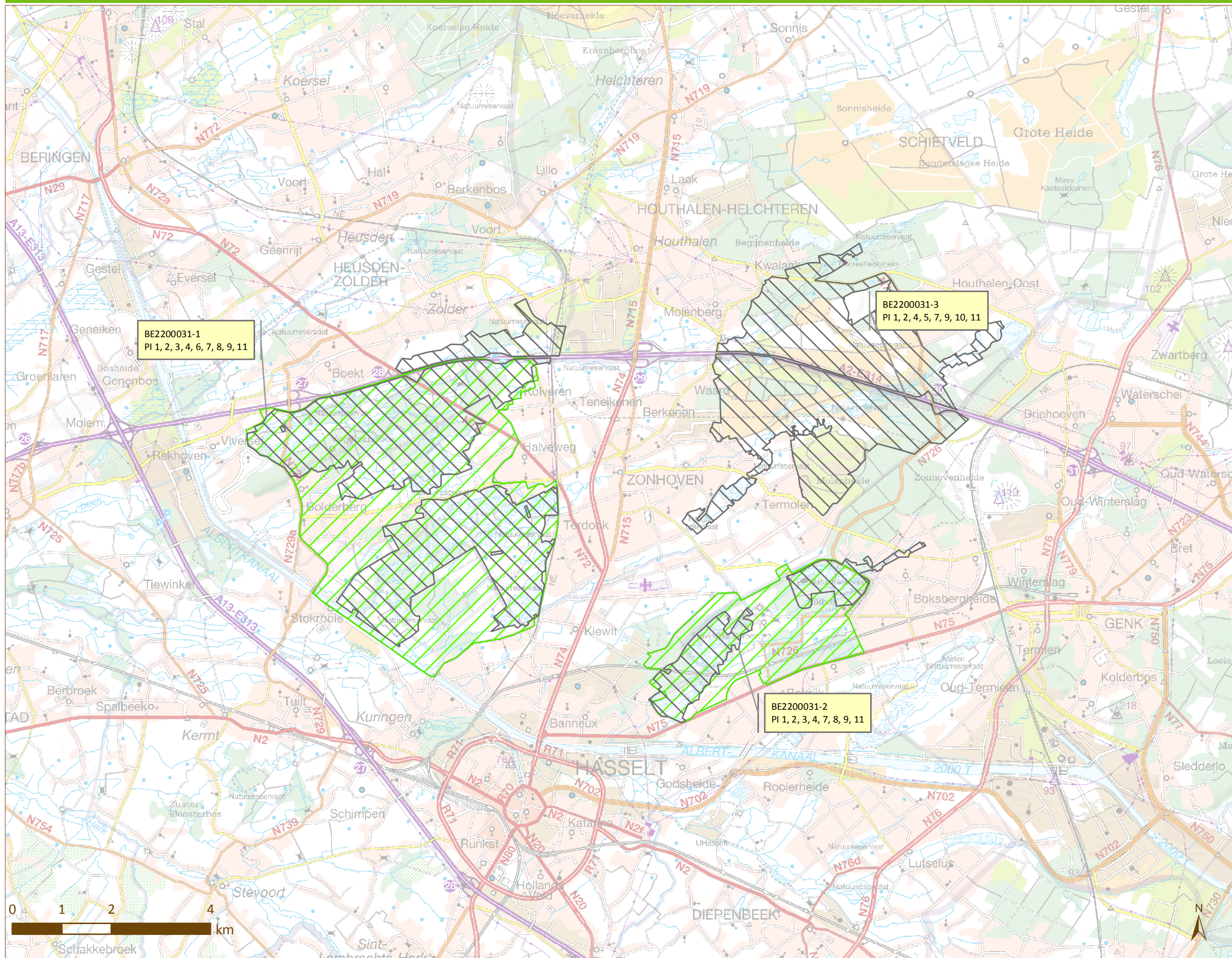
Indicatieve situering van de actuele habitats en de verdeling van de doelen per deelgebied

Legende

- SBZ-H
- SBZ-V

Voor de omschrijving van de prioritaire inspanningen wordt verwezen naar hoofdstuk 2.2

Overzicht van de prioritaire inspanningen per deelgebied

7 Gebiedsgerichte toepassing van het globaal afwegingskader Natura 2000

Het Vlaams Natura 2000-programma bevat een globaal afwegingskader, met daarin:

- een onderlinge afweging van de ecologische vereisten van zowel de Europees te beschermen habitattypes, van de Europees te beschermen soorten als van de soorten die typisch zijn voor een Europees te beschermen habitat;
- een afweging voor soorten van regionaal belang van de realisatie van instandhoudingsdoelstellingen voor boshabitats ten aanzien van ecologische vereisten voor vogelsoorten die karakteristiek zijn of vaak voorkomen in grotere, open en natuurkwaliteitsvolle weilandcomplexen.

In dit hoofdstuk moet worden aangegeven op welke wijze bij de realisatie van de taakstelling dit afwegingskader toegepast werd of zal worden.

De informatie over de uitvoering van het globaal afwegingskader voor deze SBZ wordt toegevoegd vanaf de volgende versie van het managementplan. Het Vlaams Natura 2000-programma, waar het globaal afwegingskader Natura 2000 deel van uitmaakt, bestaat immers nog niet bij de opmaak van dit Managementplan 1.0. Bovendien ontbreken in deze planversie belangrijke elementen die relevant zijn voor de beschrijving van de uitvoering van het globaal afwegingskader, zoals de ruimtelijke configuratie van de gebieden beheerd met het oog op de realisatie van de instandhoudingsdoelstellingen en de zoekzones.